

Ο ΓΕΡΟ-ΔΗΜΟΣ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 1930

Αί ήρωϊκαί μορφαι του άγώνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ-ΤΣΕΛΟΣ Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΓΕΡΟ-ΔΗΜΟΣ

Ο καπετάνιος που πολέμισε επί είκοσι πέντε
όλόκληρα χρόνια κατά των Τούρκων.

(Οι άναγνώστες της «Ακροπόλεως» πρέπει να διαβάσουν με προσοχή την κατωτέρω δημοσιευμένη ιστορική μελέτην διά τόν γερο-Δήμον, τόν θρυλικόν αυτόν Έλληνα πολεμιστήν, τόν στρατηγόν Δήμον Τσίλια. Πρέπει να σημειωθή ότι διά τήν φορέν γράφεται τώσον διονυσιακή μελέτη διά τόν γερο-Δήμον και επί τη βάση πηγών προσεχομένων από αυτό τούτο τόν άρχισιν της οικογενείας του.)

Η «Ακρόπολις» προσφέρει σ'εσάς μίαν άκμή άριστάτην, αλλά και πολυματέστην ιστορικήν μονογραφίαν εις τούς άναγνώστες της.)

Είς τόν δημοτικά τραγουδι θρύλος και εις τήν φαντασίαν του λαού της Στερεάς και τών δουνών της Ήπειρου κάτι παραπάνω από ήρωας. Πρόσωπο μυθικό, που προσωποποιήσας στήν φαντασία του λαού τήν άνδρεία και τήν τόλην. Τέτοια πρόσωπα με θεϊκές άρετές, ο λαός δέν εμπορεί παρά να τά ξεχωρίσει, και με τόν τραγουδι του να τά ξεχωρίσει με τόν καπετάνιο. Και μάλιστα έναν του έχουν προσφέρει και ύμνους. Τά εθνομνηστικά πάντοτε και από την ιστορία να προβάλλει εις τήν παράδοσιν και τά στεφανώνει με τήν αθανάτητα. Έτσι Ήπειρος να πιασά τοις ήρώας του, με τόν τραγουδι του. Γι' αυτό μένουν άθάνατοι. Πάνε κειμήλιον με τόν τραγουδι και με τήν παράδοσιν, παρά με τήν ιστορία, εις τήν καρδιά του λαού, από γενεάς εις γενεάς. Μά τόν τραγουδι...

Ο Γερο Δήμος! Έρχεται κατ' εθνην από τήν μεγάλην γενεάν των Κατακτονιστών, ή όποία έλάνει εις τόν δουνά της Ήπειρου, της Δυτικής Στερεάς και της Θεσσαλίας, άπεύλει μίαν μεγάλην ένστικτον διαμαρτυρίαν του έλληνικού λαού κατά τού τυράννου του.

Έξωκα χρόνων παλληκαριόπουλο βγήκε εις τόν κόσμο. Ήξερε να τραβήχ τόν γαταγάνα του άπό τήν καρδιά και να σκοπεύει θαιμάκια. Διδάκαλός του ο ήρωϊκός Κατακτονιστής, που τόν διδάξε άριστά τήν πολεμική τέχνη και άνεδείχθη ο καλλίτερός του μαθητής.

Πόσους Τούρκους σκότωσε με τόν ίσον του τόν χέρι; Άναριθμητους. Όύτε αυτός δέν θά ήξευρε. Και είχε άρχισιν να σκοτώνει πριν της Έξαστάσεως δέκα και πλέον χρόνια. Άπαστος από τούς ήθροους του. Και ο Άλή πασάς τόν είχε βάλει πείσμα να τόν πάσει και να τόν φέρει εις τόν Γιάννενα. Ήθελε να ήσυχάσει από τά διάφορα αυτά αίστατα σταχσία των Γκαούρηδων, για να εμποδίσουν κατόπιν να ήσυχάσει και από τόν Σουλτάνον και τήν Πόλην. Άλλους Ήμιόρδους και άλλους προσελάμβανε εις τήν υπηρεσίαν του. Ο Βελή-Γιούκας και ο Γουκούφ πασάς έννοησαν διαρκώς κατά των ύπερημένων αυτών άρματωμένων, που δέν ήθελον να ύποταχθούν εις τόν άλωμα των κύριον. Άπαιτείς φορές ο Βελή-Γιούκας πολέμησε με τόν Δήμον Τσίλια, αλλά δέν τόν κατάφερε ποτέ του να τόν συντρίψει. Ο Κατακτονιστής ού μόνον σκεπτόμενος ν' απαλλάξη και αυτόν και τούς άλλους κατακτονιστάς από τόν άλωμα διέφυγε τόν, τόν Βελή-Γιούκα. Τόν σκότωσε. Άλλά και ο πρώτος τότε τόν άρματωμένον έλασε. Ο Κατακτονιστής συνέληφθη αιχμάλωτος, ήχθη εις τόν Γιάννενα και

υπέβληθη εις τόν διά πάλαιας θάνατον.

Έμεινε εις τόν πόδι του Κατακτονιστή. Άρχηγός ίδιον πλέον άρματωμένου σώματος, έχει άπόφασιν να έκδοσθή τόν τραγικόν θάνατον του Κατακτονιστή. Είς τούς Τούρκους έμεινεν τόν τρούπον και τόν φόβον και οι Άρβανίτες για τόν άμειλιτο του χαρακτήρος του τόν άνομήσαν «Τσίλια». (Φερντινός ήτο τόν οικογενειακό του όνομα). Έτσι έμεινε εις τήν ιστορίαν ως Δήμος Τσίλιος. Η Έξαστάσις τόν ήλθεν άρχηγόν σώματος. Είχε μπει εις τόν αυστέρην της Φιλικής Έταιρείας και σκεπτόμενος άμύνης εις τόν έλθόν άθωνα με τόν πρώτον δόλο που έπαιξε κατά του Τούρκου. Έπαιξε τόν σώμα του και μαζί με τόν Τούρκον έκούρισκε τόν φρούριον της Βονίτης, εις τόν όποτον έγκατεστάθη μέχρι τέλους του 21.

Ένα έγγραφον της Κυβερνήσεως τόν διατάσσει εις τας άρχάς του 22 να απύσση με τόν ίδιον τήν όσση του εις τήν Ήπειρον. Είς τήν μάχην που ιδόσθη εις τόν Πέττα και οι Έλληνες ύπέστησαν τραγικήν ήτταν. Ο Τσίλιος έλασε θάνατον πολεμικό. Άποτέλουν τήν προσφυλακήν του έλληνικού στρατού άρματα άκώφετος κατά των Τούρκων και τούς έγραψε εις αυτήν. Ουδούκοντα Τούρκους και δύο υπήδεις που έπαισε άχρηστούς οι να ένέχουν από τούς έσσημα μαζί με τόν πολεμικόν όπλον του άρματωμένου Μακού, τούς άπληγόντες έλάνον. Τόσον μόνος είχε έναντίον των Τούρκων. Ένα μόνον από τούς σπληνιφέντας δέν έκρέμασε. Τόν έστειλε εις τούς πασάδες για να τούς άναγγείλν τόν κρέμασμα των δύο υπήδων και τόν άγρότητα στρατιωτών των. Άλλά πώς τόν έστειλε; Άπό τού βέγυλε και τόν δυό μάτια... Πόσα μάτια άραγε χριστιανών να έχουν βάλει οι Τούρκοι! Έως τόν τέλος της μάχης δέν ήμάρτυσε βίως να παραμείν. Έπληρώθη και ή ναγκάσθη να μεταβή εις τήν Βονίτην και από εκεί εις τόν Καλάμιον της Έσπανίσης προς Ισπίν τον.

Όταν ξαναγυρίσει εις τήν Δυτικήν Ελλάδα άνασηγαριστεί τόν σώμα του και σκεύει προς ένίσχυσιν της φρονιμής του Μεσολογγίου, τόν άποδόν άπελάνει να πείν εις τόν χέρι του Όκεί Βουόνης. Έκείνην τήν έποχή ή έξαστάσις εις τήν Δυτικήν Ελλάδα σχεδόν έχει σέση. Ο Όκεί Βουόνης παντού νική και έπαύλεται και όχι λίγα κατακτονιστάς έχον σέση να τόν άλωσαν άποταγή. Ήσαν οι έλλοιμοί που δέν έπίσταν εις τήν νίκην του άγώνος και

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 28/4/1930

δὲν εἶχον τὴν καρτέραν τὰ ἀγωνιστὴν
 μέχρι τότε. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὑπερήσαν
 διὰ τὸ Μεσολόγγι μὲ τοὺς καπτα-
 ναίους τοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Σουλ-
 τῶν καὶ τὸν Δῆμο Τσίλιον. Ἀξίον εἶναι
 εἰπεῖν ὅτι ὁ διασημότερος ὁ
 πλοῦτος τῆς Ἀντικῆς Ρωμῆλης, ὁ
 Γεώργιος Νικολαΐδης ἡ Βαρναβῆτης, ὁ
 παλαιότερος καπετάνιος, προσχώρησαν
 εἰς τοὺς Τούρκους.
 Πῶς τὸ ἔβλεπον αὐτοὶ; Δὲν ἦτο ὁ ἴδιος
 Ρωμῆλης καὶ τὸν Μάιο τοῦ 21 ἔ-
 γινετο εἰς τοὺς προστάτας γιοῦτος
 ἐνδοξακάμω: ε... ὁ Μωρῆς ἡλεθρο-
 ῖται διὰ τὸν ὁ Ναύαρχος καταλαμβάνει
 διὰ τῆς καὶ θαλάσσης ἀπὸ τὰ ἑλλη-
 νικὰ πλοῖα καὶ αἶσαν ἐξάκοντος παρα-
 ὄντων εἰς τὴν ἑξουσίαν τῶν ἀδελφῶν
 μα: δωρονδῶν. Αἱ δύο χῆραι, τὸ Μεσο-
 λόγγι καὶ Ἀνατολίαν, ἐκρηγνύσαντες ἔ-
 λειψαν καὶ Τούρκους δὲν εἶσαν αὐτῶν
 ἔτι. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γένους μας ἀπ' ἡ-
 μῶν Ὑψηλότης ἐκρέμεται τὴν Ἀνδρι-
 ναν μὲ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχην καὶ ἐν-
 νῶς ἄλλων ἐκείνη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
 Κωνσταντινούπολιν. Ὅλα τ' ἄλλα δι-
 λυτὰ ἡλεθροῦσαν ἀπὸ τοῦ ἐ-
 χθροῦ καὶ προνοοῦν νικητὰ καὶ τρο-
 παίοντα. Καὶ οὕτως ὑποσέβοντο αἰῶνα.
 Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ νύξουν ἀν-
 δρες καὶ υἱοὶ Ἑλλήνων; Ὁχι! ἔτι!
 Ἡ Ἑλευθερία ἡ θάνατος. Παντοῦ
 καὶ καθιερώνεται καὶ ἀνεκδιμήτως ἡ-
 ρος τὸ πρῶτον ἔργον τῆς φιλονεικίας
 σὺν ὅλοις εἶναι ἡ ἀκατάλυτος πόλις
 Θεῶν, λέγει: σὺ καὶ παρὰ τῆς διὰ
 τὴν τοῦ γένους ἡλεθρίας καὶ φύλαξιν
 καὶ τὴν τρέφειν μας καταστρέφει.
 Τὸ Α' ἔτος τῆς Ἑλευθερίας, 25 Μαΐου
 Σπάρταρον. Ὁ ἀδελφεὸς σὺν Γεώργιος
 Βαρναβῆτης.
 Ἀποφύλαξις Λοκῶν ἡ ἑλπίς ἑλευθερίας
 κίονον τὸν Βαρναβῆτην νὰ δώσῃ τὸ
 χεῖρ μὲ τοὺς Τούρκους ὁμιλοῦν ἀπὸ τοῦ
 τρέμου.
 *
 Καὶ δὲν καταπαύεται μόνον εἰς τὴν
 ἑλπίδα τὸν προδοτὴν ἀλλὰ θέλει νὰ πα-
 ροῦσιν καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τῆς πα-
 τριδος ἑλκυσμῶν του.
 Καὶ ἀπεκρίνεται πρῶτον εἰς τὸν Δῆ-
 μον Τσίλιον, τοῦ ἀποίου γνωρίζει τὴν
 μεγάλην στρατιωτικὴν ἀβίαν καὶ τὴν
 ἐπιτότητα νὰ ὁργανώσῃ ἀπὸ τὰ στρα-
 τήματα. Τὸ ποτε νὰ ἀποδώσῃ τὴν
 πατρίδα του. Εἰς ἀπάντησιν ὁ Δῆμος
 Τσίλιος ἀπεκρίνεται κατὰ τὸν τοῦτον
 ἀπεκρίνεται εἰς τὸν Βάλαν καὶ τοὺς
 κύνες θοῦσαν. Πῶς τοῦ κύνες προ-
 νόμος ἀπὸ προδοσίας ὁ Βαρναβῆτης.
 Τὴν ἀποκρίνεται ὑπερηφάνως. Ἀπὸ τὸ
 Ναύαρχον, μὲ ἡμερησίαν 1 Μαΐου
 1821, εἶνα ἔγγιστον τῆς Κυβερνήσεως
 τοῦ τὸν καλεῖ νὰ στήσῃ καὶ νὰ συν-
 νῶσθαι μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀρχηγούς κατὰ τοῦ
 ὄψους.
 «Ἐκείνο — τοῦ γράφει ὁ Κυβερνήτης
 — ἔστω εἴη νὰ προσθίῃ εἰς τὴν πα-
 ροῦσαν εἶναι, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν κλίμακα
 παρῶν καὶ τὸν ἀνδρῶν τῆς πατρί-
 δος εἶναι ἀνδρῶν καὶ χροῖς σὺν ἑσέ, ὅτι
 εἶναι μόνον νὰ τρέξῃ μὲ προσβίαν, κα-
 θὼς πόντος ἡμεῖς, ἀλλ' ὅμως νὰ ἡ-
 σιωπήσῃ καὶ τὰ ἀπερασμένα καὶ τὰ πα-
 ραμνησμένα καὶ διαφρονῶν ἂν ἔχῃ,
 διὰ νὰ ἐκπύσῃ μὲ τοὺς ἰσχυροὺς Στρατη-
 γούς καὶ νὰ συντρέξῃ ὑπὸ σωτηρίας,
 ἡ κατὰ τὸ προβαλλόμενον σχέδιον ἡ μὲ
 ἄλλων ἄλλων τρέπον ἡδὲ κερδῇ καὶ νὰ
 στήσῃ: ν' ἀπεκρίνῃ ὁ κύνος.
 «Ὁ ἑχθρὸς δὲν εἶναι φοβερὸς εἰς ὅ-
 τον ἡμεῖς, ἀδικοφρόνηται, αὐτὸς ἔχει
 τὰς περιστάσεις τοῦ θανάτου, ὁ σὺ-
 λος τοῦ χροῦντος μῆρας νὰ διαρδο-
 θῇ καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ. Καὶ τώρα κα-
 ταβῶμεθα ὁ Τσιλὶς παρὰ ἀπὸ ἑλλη-
 νικὰ πλοῖα τὰ ὅποια ἐβγῆσαν ἀποστῆναι
 καὶ νὰ ἴδωσιν τὸν ἑσέ εἰς τὸν πόλεμον.
 «Ἐάν σοὶ εἰς τὸν πόντον τὸ προβαλ-
 λόμενον ἡ ἄλλων τοῦτον σωτηρίας
 σχέδιον, ὁ σὺ καὶ τοῦ ἐχθροῦ ματαίω-
 νεται καὶ ὁ πόλεμος ἀνεκδιμήτως καὶ
 ἀποκρίνεται εἰς μετ' ἄλλων ἡμεῖς νὰ
 ἀπεκρίνῃ ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος! Καὶ
 νὰ πῶμεν τὸ θεῖον καὶ νὰ μὴ ἀποδοῖν
 εἰς μᾶλλον ὁ τόπος ἀγῶν: καὶ αἱ τόσον
 θυσίαι τοῦ ἔθνους.»
 Ποῦς ἀποκρίνεται τὴν διαταγὴν αὐ-
 τῆς: Ὁλόκληρος ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑ-
 παναστάσεως τότε: Πρώτος ὁ Ἀν-
 δρῆς Ζαΐμης καὶ μετὰ: ὁ Πετρόπουλος
 Μανουελάκης, ὁ Ἀναγνώστης ἀλλη-
 γήτης, ὁ Γεώργιος Σπύρας, ὁ Ἀν-
 δρῆς Χαϊτανεργίου, ὁ Σπείδων
 Τσιουρῆς, ὁ Τσιουρῆς Βλάχης, ὁ Πα-
 ναγιώτης Σ. Ἀμπραμιώπουλος καὶ ὁ
 Γεωργῆς Γεωργιάδης: Κ. Ζαργόπουλος.
 Ὁ στρατηγὸς Τσίλιος δὲν εἶναι ἀπὸ
 τοὺς ἀρχηγούς ἐκείνους καὶ στήσῃ τὸ
 ἔργον καὶ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερ-
 νήσεως τῆς Ἑπαναστάσεως. Εἶναι ἀπὸ
 ἐκείνους καὶ μόνον ἐκείνοις εἶναι δια-
 τάσσονται. Καὶ πᾶσι τὸ σῶμα τοῦ καὶ
 δοῦν κατὰ τῆς Βόντας. Πῶς νὰ
 παρῶσθαι πρὸς τὸ ὁργανώσθαι τοῦ ἔργου.
 Καὶ τὴν αἰτίαν διὰ τὴν μὴδωσαν
 αἶσαν.
 Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ

Ο ΠΕΡΙΦΡΩΜΟΣ ΓΕΡΩ-ΔΗΜΟΣ

Ὁκαπετάνιος ποῦ πο-
λέμισε ἐπὶ εἴκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια
κατὰ τῶν Τούρκων.

Τοῦ ἀρχισυντάκτου μας
κ. Ε. Θ. Γρηγορίου

2ον

«Πῆρε ξημέρωμα κα' αὐγὴ
Δῆμο μου καὶ Κωνσταντῇ
»Καὶ ποῦ θὰ λημεριάσουμε
ἐμεῖς οἱ δόλιοι κλέφτες,
»Κάτω στὴν Ἄρτα καὶ Λούρη
σ' ἐνὸς πατὰ κονάα,
»Πῆς Δῆμο μου ποῦ ξεχείμασες
ντὸ περσινὸ χειμῶνα,
»Ποῦχε τὰ κοῦρα τὰ πολλὰ
καὶ τὰ πολλὰ τὰ χιόνια
»Στὴν Πρέβεζα ξεχείμασα,
σ' ἐνὸς πατὰ τὸ σάιτι
»Κι' ἐκεῖ χαρτὶ μου στείλανς
ποῦχον τίς βούλες μέτα,
»Ἦταν ἡ βούλα τοῦ πασᾶ
ἡ βούλα τοῦ Βεζύρη.
»Ὅσα κακὰ κα' ἂν μ' ἔκανες
Τσέλιο περήφανε,
»Ὅλα στὰ σινταθάω,
τώρα σὲ θέλω φρόνιμο
»Σὲ θέλω ἐμπιστευμένον.
»Γρήγορα νάρθης Δῆμο μου,
»Νᾶρθης νὰ προσκινήσης
»Νὰ σοῦ χαρίσω τὸ ψωμί
»στοῦ Λούρου καὶ στὴν Ἄρτα,
»Νὰ φέρνης ντέβρι τὰ χωριὰ
»στὴ μούλα σου καβάλα.
—Γόμια Τσέλος περήφανος,
Δῆμος ὁ παλαιός
»Κι' ἄλλοτε ν' ἔταξες σὲ μὲ
Σηρόμερο καὶ Βάλτο.»

ῥ

Ἀπὸ τίς νέες τοῦ Τσέλιου καὶ ἀπὸ
τὴν δόξα του, καὶ ἀπὸ τὸν ὄλεθρο ποῦ
ἔκανε στοὺς Τούρκους, ὁ χθὲς ἀκόμη
ραγιαῖς, ποῦ μόλις ξυπνοῦσε ἀπὸ τὴν
σπλαχνίαν του, τραγουδοῦσε τὴν πίστην
του καὶ τὴν ἐμπιστὴν του εἰς τὸν ἀγῶνα
γιά τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους. Τὸ εἶχαν
πάραι ἀπόφασι ἢ νὰ ζήσουν ἐλεύθεροι ἢ
νὰ πεθάνουν:

—»Κι' ἄλλοτε ν' ἔταξες σὲ μὲ

Σηρομέρο και Βάλτο, — και από
τὸ ἄλλο μέρος ἡ διαταγὴ τῆς Κυβερνή-
σεως ἐνὰ πάλιν τὰ δεινὰ καὶ νὰ μὴ
ἀποδοῦν εἰς μάτην οἱ τόσοι ἀγῶνες καὶ
αἱ τόσοι θυσίαι τοῦ ἔθνους.

Τραβᾶει τὸ γαταγάνι του καὶ ἐκ κε-
φαλῆς τῆς ἡρωικῆς φάλαγγος του κα-
τευθύνεται εἰς Μαχαλά. Κτυπᾶται μὲ
τοὺς Τούρκους, τοὺς νικᾷ καὶ φθάνει
εἰς τὸ Δραγαμῆστι ὅπου τὸν περιμένει
ὁ Τσόγκας καὶ ὁ ἥρωας Μάρκος Βότσα-
ρης. Ἀποφασίζουν νὰ κτιπῇ τὸ Γιου-
σοῦφ πασά. Ἔτσι γίνεται. Τὸν σπιν-
τῇ εἰς τὴν Σαμπατινάν, τὸν πολειάει
μὲ τὴν καὶ τοῦ διαλύει τὸ στρατό-
πεδο. Ἄλλη μάχη ἀμέσως εἰς τὰ Μό-
τσα. Κατορθώνει καὶ ἀποκορδεύει τὴν ἐκ
τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου ἀποπειραθείσαν
ἀπόβασιν. Οἱ Τούρκοι ἀναγκοῦν πύ-
μειν καὶ αὐτὸς κατευθύνεται νὰ σπιν-
τῇ τοὺς δύο φοβεροὺς πασάδες, ποὺ
ἔχει πληροφορίας ὅτι ἔρχονται ἐναντίον
τον. Τὸν Ὀμερ πασά καὶ τὸν Σκούδρα
πασά. Εἰς τὸ Λέπνον ἀναγκάζεται νὰ
παραινεῖν διὰ νὰ περμαζέται καὶ νὰ
διαφυλάξῃ τὰς εὐρισκομένας ἐκεῖ χι-
λίας πεντακοσίας χριστιανικὰς οἰκογε-
νείας ἀπὸ μέλλουσας καταστροφῆς καὶ
αἰχμαλωσίαν. Ἐκεῖ τὸν εὐρίσκουν καὶ
τὸν περικυλῶντων στενωπῶν μὲ τε-
πλάσιο στρατό. Τοὺς πολεμᾷ μὲ λύ-
σα, ἡ μὲ μάχη διαδέχεται τὴν ἄλλη
καὶ στὸ τέλος σπᾶει τὴν πολιορκία. Οἱ
Τούρκοι ἀναγκάζονται νὰ ἐγκαταλεί-
ψουν νέα: ἐναντίον του ἀπόπειραν λό-
γῳ τῶν πολλῶν ἀπολειῶν των. Φεύ-
γουν πρὸς τὰ βόρεια τοῦ Σηρομέρου
καὶ ὁ Τσέλιος τοὺς κἀφνειοὺς τὸ κατόπιν.

Εἰς τὰ δύσκολα χρόνια καὶ ἀρχίζων
διὰ τὴν Ἐπανάστασιν, ποὺ καταλήγει
σ' ἐμφύλιον σφαγήν, αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ
νὰ ἀναμνησθῇ εἰς τὸ ἀλληλοφάγμα τῶν
πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν.
Παραμένει πάντοτε ὁ ὑπάκουος καὶ πε-
θαρχικὸς στρατιώτης. Καὶ τὸν Μάιον
τοῦ 24 ἔξομάς πρὸς βοήθειαν τῆς Ἡ-
πείρου. Ἐὰν ἡ διαταγὴ λέγει ὅτι πρέ-
πει νὰ τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρα-
τηγοῦ Τσόγκα, οὔτε αὐτὸ τὸν ἐνδιαφέ-
ρει, οὔτε καὶ τὸ ἐξετάζει. Ἐστὶ θέλει
ἡ Κυβέρνησις, ἔτσι θὰ κάνει. Εἰς τὸ
Ραδοβίτς, τὸν πρῶτον τῆς ἐκστρατείας
των σταθμῶν, ἐπιτυχάνουν νὰ ἐξεγεί-
ρουν εἰς ἐπανάστασιν ὅλους τοὺς γύρω
ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς. Καὶ εἰς τὴν
Σκουλικαριάν, ὁρμῶντες ἀνέκτικτοι κατὰ
τῶν Τούρκων, τοὺς νικοῦν κατὰ κρά-
τος. Εἰς τὴν Σκουλικαριάν ἔκαμε πιστὰ
ὅ,τι τὸν εἶχε διατάξῃ ἀπὸ τὸ Μεσολό-
γι ὁ Μαυροκορδάτος: «... Ἡ πατρίς ἐ-
παθμεῖ νὰ σὲ δεχθῇ νικητὴν, διὰ νὰ σὲ
στεφανώσῃ ἀναλόγως μὲ τοὺς ἀγῶνας
σου».

Μετά τὸν νέον αὐτὸν θρίαμβον,
μετὰ τοῦ Ράγκου καὶ τοῦ Στουρνά-
ρα, πολιορκοῦν στενωπὸς τὴν Ἄρταν.
Διὸ μῆνες ἀργότερα, ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ
τὸ Ναύπλιον τὴν 9ην Ἰουλίου 1824, τὸν
προβίβασε εἰς ἀντιστράτηγον.

Μαζὶ μὲ τὸ ἔγγραφον τοῦ προβίβα-
σμοῦ του, λαμβάνει ἀκόμη διὰ ἔγγρα-
φα. Τὸ ἓνα εἶνε ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τοῦ
Πολέμου ἀπὸ τὸ Ναύπλιον, τὸ ἄλλο
ἀπὸ τὸ Μεσολόγι, ἀπὸ τὸν Μαυροκορ-
δάτον. Πρέπει νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς
Βλινχὸν καὶ Λιγδοβίσι, ἐδιὰ νὰ κάμω-
μεν — ὅπως τοῦ γράφει ὁ Μαυροκορ-
δάτος — καὶ ἡμεῖς τὸ χρέος μας, κα-
θὼς ἔκαμαν οἱ θαλασσίνοι καὶ εἰς τὴν
Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Ὀμερ πασά, μὲ πολυάριθμον
στρατὸν, πεζικὸ καὶ ἵππικὸ, κατεβαίνει
εἰς τὸν κάμπου τῆς Ἀμιρσάας. Ἐχει
σκαπὸν τρομερό. Νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν Δερ-

ὡς πᾶσα καὶ ν' ἀρχίσουν ἀμέσως μαζὶ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα. Ἐὰν γίνῃ αὕτη ἡ ἑνωσις τῶν δύο Τούρκων στρατηγῶν, ἡ ἐπανάστασις εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα θὰ κινδυνεύσῃ νὰ σβύσῃ. Καὶ αὐτὴν τὴν ἐνώσιν πᾶση θυσίᾳ πρέπει νὰ ἐμποδίσῃ ὁ Τσέλιος. Ζητᾷ ἐνίσχυσιν ἀπὸ τὸν Μαυροκορδάτον. Τί τοῦ στέλνει; Μόνον 150 καλληκάρια. Καὶ πρέπει νὰ καταλάβῃ ἢ τὸν Κραδασαράν ἢ τὸ Πέριναβον. Μίαν ἀπὸ τὰς δύο καταλλήλους θέσεις. Αὐτὸς καταλαμβάνει ὄχι μόνον τὸν Κραδασαράν, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀετὸν καὶ τὸν Ἀπόκωρον καὶ τὸ Λιγοβίστι καὶ τὰ κρατᾷ μόνος του μὲ τὰ ὀλίγα καλληκάρια του. Καὶ τὰ κρατᾷ γερά, μέχρ' ὅτου φθάνουν εἰς βοήθειάν του οἱ Τσόγκας καὶ Μακρῆς.

Δὲν ἔχουν ὁμοῦς τότε οἱ Ἕλληνες ὁπλαρχηγοὶ νὰ πολεμοῦν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ πότε μεταξὺ των καὶ πότε κατὰ τῶν προδοτῶν. Ἐχουν νὰ πολεμοῦν καὶ κατὰ τῶν ἀνάκτων καὶ κακοποιῶν ἑλληνικῶν στοιχείων καὶ κατὰ τινων ἀθλίων ὁπλαρχηγῶν ποὺ βασανίζουν καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἐνας τέτοιος ὁπλαρχηγός, χιλίαρχος, ἦτο κάποιος Τζαγκανᾶς εἰς τὸ Βενέπκο. Εἶχε κάμει τοῦ κόσμου τίς καταχρήσεις. Καὶ ὁ Μαυροκορδάτος, Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, δὲν σηκώνει τέτοιες θραυμοδοσιεῖς. Ποῖον νὰ στείλῃ λοιπὸν κατὰ τοῦ κακοποιοῦ χιλιάρχου; Ἄλλον ἀπὸ τὸν Ἀἷμον Τσέλιον δὲν εὐρίσκει καταλληλότερον.

Τὸν διατάσσει ἀμέσως νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴν ἐπαρχίαν ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ κακοποιὰ στοιχεία, ἀλλὰ καὶ νὰ πολιορκήσῃ τὸ φρούριον τῆς Ναυπάκτου, καθὼς καὶ τὸ Ἀντίρριον. Σὺν ἀστρατῇ ἐπέτεσε κατὰ τῶν κακοποιῶν. Τοὺς ξεκαθαρίζει ταχύτατα καὶ τὸν ἀρχηγὸν των Τζαγκανᾶν τὸν ἔπασσε αἰχμάλωτον. Ὑστερα ἀμέσως ἐστράφη κατὰ τῶν Τούρκων καὶ πολιορκήσας στενότατα καὶ τὴν Ναύπακτον καὶ τὸ Ἀντίρριον.

Εἰς τὴν Ναύπακτον ἐθρομβήευσεν καὶ ἡ Κυβέρνησις τὸν προδιβάει εἰς στρατηγόν.

Τὸ Μεσολόγγι ὁμοῦς κινδυνεύει τώρα. Ὁ Κιουταχῆς τὸ περικλείνει. Ἀπελπισμένο καλεῖ ὅλους τοὺς καπεταναίους νὰ τὸ σώσουν. Καὶ ὁ Τσέλιος δὲν ἔμπορεῖ νὰ τοῦ ἀρνηθῇ τὸ σπαθί του. Σπεύδει πρὸς βοήθειάν του. Καὶ τί βοήθεια τοῦ προσέφερε θὰ μάθωμεν αὔριο.

Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ

Ο ΠΕΡΙΦΛΙΜΟΣ ΓΕΡΟ-ΛΙΜΟΣ
χορηγία

Ὁκαπετάνιος π...πο-
λέμησε ἐπιείκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια
κατὰ τῶν Τούρκων.

Τοῦ ἀρχισυντάκτου μας
κ. Ε. Θ. Γρηγορίου

3ον

Τὸ Μεσολόγγι τὸν καλεῖ. Ζητεῖ ἀπὸ παντοῦ βοήθεια. Ὁ Κιουταχῆς τὸ ζώ-
νει μὲ χιλιάδες στρατό. Ἀλλοίμονο ἐάν
πέσῃ. Θὰ πέσῃ μαζί του καὶ ὅλη ἡ Ἑσπεί-
σας εἰς τὴν Δυτικὴν Στερεὰ Ἑλλάδα.
Κι' ὁ Τσέλιος ἀπεύθει πρὸς βοήθειάν
του. Τὰ «Ἑλληνικά Χρονικά» κάτω ἀπὸ
ἓνα πιτῶμα «Ἐγχώρια εἰδήσεις» μᾶς
λέγει σ' ἓνα φύλλο του «Τὴν νύκτα ὅ-
λοι οἱ Ἕλληνες εἶναι εἰς ἐγρήγορον
αἱ ἄκραι τοῦ τείχους ἀπὸ τὸ ἓν μέρος
ἕως τὸ ἄλλο φυλάττονται ἀπὸ στρατι-
ώτας. Τὰ κανονοσοῦσιν κυβερνῶνται
ἀπὸ Μεσολογγίτας. Εἰς τὴν δεξιὰν πτε-
ρυγα εἶναι ὁ Στρατηγὸς Στουρνάρας,
μετὰ τοῦτον ὁ Στρατηγὸς Δῆμος Τσε-
λιος καὶ ἔπειτα ὁ Στρατηγὸς Μαιερῆς
εἰς τὸ κέντρον· εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν
πτερυγα εἶναι ὁ Στρατηγὸς Τσόγκας
καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Στρατηγὸς Διαντα-
τᾶς».

Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς Τσέλιος ἔχει καὶ
ἓνα ἄλλο σῶμα ἔξω ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι.
Τὸ σῶμα αὐτὸ συναντᾷ κοντὰ εἰς τὴν
«Παταδιά», εἰς τὰ Κράβαρα, δεκαπλά-
σιο ἐχθρὸ καὶ τὸν συντρίβει. Διακόσιοι
δέκα Ἕλληνες ἐπολέμησαν πρὸς δύο χι-
λιάδες Τούρκους. Τοὺς ἀπετελείωσαν κα-
ριολεκτικῶς.

Ἔστερα ἀπὸ πέντε ὁλοκλήρων ἐπιπλῆ
ἀγῶνας καὶ πολέμους ὁ στρατηγὸς
Τσέλιος ζητεῖ μὴν μικρὰν ἀναρρωπι-
κὴν ἄδειαν. Ἐχὲ ἀρροστήσει. Αἱ κα-
κουχίαι, τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἐκείνη
πρὸ παντὸς ἢ πρὸς τὴν ἡττητοὶν ἐν-
στρατεία του, τὰ τραύματά του, τὸν ἔ-
χουν καταβάλλει. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ χο-
ρηγεῖ τὴν ἄδειαν. Βγαίνει ἀπὸ τὸ Με-
σολόγγι. Ὅμως δὲν χρησιμοποιεῖ ὁλό-
κληρον τὴν ἄδειαν του. Ὅταν τὸ Με-
σολόγγι πολεμῇ καὶ κινδυνεύῃ αὐτὸς
δὲν ἠμπορεῖ, δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ
μὴ τραβῇ τὸ σταθὶ του κατὰ τῶν ἐχ-
θρῶν τοῦ Γένους. Καὶ ἐνοῦται μὲ τὸν
Καραϊσκάκη. Ὁ γιὸς τῆς καλογρησίας
δὲν ἔχει γίνῃ ἀκόμη ἀρχιστράτηγος.
Εἶναι καὶ αὐτὸς ἓνας ἀπλοῦς ὁπλαρχη-
γός, ὁ καλύτερος ὅμως ἀπ' ὅλους. Μὲ
τὸ Γέρο-Δῆμο δὲν θὰ τοὺς χωρίσῃ κα-
νεὶς πλέον, παρὰ μόνον ὁ θάνατος.

Τὶ σχέδιον ἔχουν τώρα, ἀφοῦ ὁ Τζα-
δέλλας κατώρθωσε καὶ ματῆς μέσα εἰς
τὸ Μεσολόγγι, μ' ὅλην του τὴν φάλαγ-
γα; Νὰ ἐνοχλοῦν τὸν πολιορκητὴ ἐχ-
θρό. Μιὰ μάχη εἰς τὸν Μαχαιράν, ἄλλη
εἰς τὸ Ρίθιον καὶ τρίτη εἰς τὸ Νεζερόν.
Εἰς τὴν τελευταίαν πολέμησαν ἐναντίον
τοῦ τουρκικοῦ ἱπποκῶ, τῶν περιφήμων
ἐλελήδων, τοὺς ἐσκόρπισαν καὶ ἐσκό-
τωσαν καὶ τὸν ἀρχηγόν τους, τὸν Δελή
Πασά. Πανωλεθρίαν ἔπαθον οἱ Τούρ-
κοι. Τοὺς πῆσαν ὅλες αἱ ἀποσκευαὶ,
καὶ ἅπαντα λάφυρα.

Τὴν νύκτα τὴν αὐτὴν καὶ τὴν κατα-
στροφὴν τῶν Τούρκων εἰς τὸν Καρ-
δασαράν, σπεύδουσιν νὰ τὴν ἀναγγείλουν
καὶ νὰ τὴν περιγράψουν εἰς τὴν Διοί-
κησιν τοῦ Μεσολογγίου. Πρέπει νὰ δώ-
σουν θάρρος εἰς τοὺς πολιορκημένους
καὶ νὰ τοὺς ἐνηθώσουν.

«Ἐκινεῖσάμε λοιπὸν — τοὺς γρά-
φουν — ἡμεῖς τὸ ταχυοκαστῆρον. Ἐπα-
δὴ ὅμως καὶ δὲν εἰχομεν λάβει μαζί
μας πολεμοφόδια καὶ τροφάς, ἐδιάσθη-
μεν νὰ τὰ παρατήσωμεν, καθ' ὅτι ἡ
μάχη διήρκεσε μὲ ὅλον τὸ πείσμα ἕως
τὸ πρῶν καὶ ἐξωδεύσαμεν ὅσα ἐφόδια
εἰχομεν λάβει μεθ' ἑαυτῶν. Εὐρέθησαν
αὐτόσε ἕως 200 κάμηλοι, ἀλλ' αἱ ἐβδο-
μήκοντα ἐφονεύθησαν, τὰς δὲ λοιπὰς
ἐπύρασμεν μαζί μας, δυοῦ με 80 ἄλλογο-
μούλαρα καὶ 30 ἐκλεκτοὺς ἵππους.

Χωρὶς δὲ νὰ τὰ πολυλογοῦμεν, τὸ
στρατόπεδον αὐτὸ διὰ τῆς βοήθειας τοῦ
Ἑψίστου, κατεστάθη Γῆ Μαδιάμ καὶ
οἱ γενναῖοι τῶν Ἑλλήνων βραχίονες ἐ-
δίδαξαν τοὺς ἀπίστους, ὅτι τὸ ἀγα-
ριθμὸν τῶν ἀναικλήρουται ἀπὸ τὸν πα-
τριωτισμὸν καὶ ἀπὸ τὴν γενναίαν ἀπό-
φασίν των τοῦ νὰ κρημνίσουν τὸν τυ-
ραννον.

Μόλις σήμερον ἐφθάσαμεν εἰς Δρα-
γαμήστον καὶ εἰδοποιήθημεν μετὰ βε-
βαιότητος, ὅτι ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τοῦ
Κιουταχή ἀπεκόπησαν ἕως 5.000 Τούρ-
κοι, ὅτινες καὶ ἔφθασαν εἰς Βιργάν
καὶ μελετοῦν νὰ ἔλθουν καθ' ἡμῶν. Ἡ
εἰδήσις αὕτη μᾶλλον ἐχρηστοποίησε τὰ μέ-
γιστα, πρῶτον διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην
τὴν ὁποίαν τρέφομεν εἰς τὸν ἑαυτοῦ

μας καὶ ἔπειτα ἐπειδὴ εὐκολύνονται καὶ τὰ ἐδικὰ σας κατὰ τῶν ἀπίστων ἐπαχειρήματα. Εἰς τὴν διαληφθεῖσαν τοῦ Καρδασσαρά μάχην ἐφονεύθη μόνον ὁ Πλιατσούκας, ἐκ τοῦ σώματος τοῦ στρατηγοῦ Δήμου Τσέλιου, καὶ ἐπληρώθησαν δύο τοῦ στρατηγοῦ Θ. Γιολδάση, ἐν οἷς καὶ ὁ Βαζιάνας.

»Τὰς λεπτομερείας τῆς μάχης θέλετε μάθει ἀπὸ τοὺς ἰδίους πολιορκητὰς σας, ἂν εὐαρεστοῦνται νὰ σᾶς τὰς διηγηθῶσιν.

»Οἱ πρόθυμοι Πατριῶται

καὶ Ἀδελφοί σας

Γεώργ. Καραϊσκάκης, Ἀνδρέας Σαφίρης, Εὐάγγελος Μ. Κοντογιάννης, Ἰωάννης Γιολδάσης, Δημ. Τσέλιος, Διά Περλῆς, Χρῆστος Μακρῆς».

οἱ

Τὸ Μεσολόγγι πολεμάει μέσα καὶ ἀπ' ἔξω. Τώρα πλάκωσαν καὶ οἱ μαῦροι τῆς Αἰγύπτου. Ὀλοένα καὶ περιζώνει τὸν φράχτην πὺρ ἐγίνε φρούριον ἀπόρθητο ὁ Ἰμβραήμ. Τί νὰ βοηθήσουν τοὺς πολιορκημένους οἱ ἀπ' ἔξω στρατηγοί; Πῶς νὰ σπάσουν τὴν πολιορκίαν; Ἀμέτρητοι εἶναι οἱ στρατιῶτες τοῦ Τούρκου στρατάρχου καὶ τοῦ Αἰγυπτίου ἀρχηγοῦ. Ἐχοὺν ἀπόφασι νὰ ὑποτάξουν τὸ ὑπερήφανο Μεσολόγγι. Ἄν πάρουν τὸν φράχτη, πὺρ τόσους στρατιῶτες ἔχασαν, παίρνουν στὰ χέρια τοὺς τὴν Ροῦμελὴ ὁλόκληρο. Ἡ Ἐπανάστασις σβύνει εἰς τὴν Στερεάν καὶ δὲν τοὺς μένει πλέον παρὰ ἡ Πελοπόννησος, ὁ ἀνιπτότατος Μωρηάς. Καὶ ἡ φούχτα τῶν ἐλευθέρων πολιορκημένων μάχεται κατὰ τῶν ἐπιδρομέων της. Ἄνδρες, γέροι, γυναῖκες καὶ παῖδιά μάχονται τὸν ὕστατον ἀγῶνα. Ἡμέρες, νύκτες αἵπνοι, μὲ τὸ καρποφύλλο στὸ χέρι. Καὶ ἀπ' ἔξω ὁ Καραϊσκάκης μὲ τὸν Τσέλιο χτυποῦν τὸν Ἰμβραήμ ἀπὸ τὰ νῶτα.

Θά γόνι ἀνάκη μὰ ἀπόπειροι. Οἱ ἀπ' ἔξω ζητοῦν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ παντοῦ ἐπιχειροῦσι. Καὶ μεταξὺ τῶν διαφύκων ἀρχηγῶν καὶ ἀλλοτρίων ἀρχίζει μὰ δραματικὴ ἀλληλογραφία. Πόσον πατριωτικῶν ἐκρηκτικῶν μέσα τὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοὶ ἔχουσιν ! Ποῦ νὰ πρωτοπολεμήσουν κατὰ τῶν διαρκῶς ἐναντίων τῶν ἀποστελλομένων στρατευμάτων τῆς Τουρκίας ; Δὲν τοὺς ἐγκατέλειψεν ὅμως ποτὲ ἡ πίστις τῶν. Ὅ,τι ποθεῖτε τότε διὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἦτο καὶ μὴ πίστις τὸ Μεσολόγγι. Τὸ γνωρίζουν καὶ τὸ καταλαβαίνουν αὐτὸ πολλὰ καλὰ καὶ ὁ Καραϊσκάκης καὶ ὁ Τσίλιος καὶ γράφουν πρὸς τοὺς στρατηγούς Τσόγλαν καὶ Ράγλον ;

Πρὸς τοὺς Γενναϊοτάτους

Στρατηγούς καὶ ἀδελφοὺς μας
Κοὺς Γ. Τσόγλαν καὶ Γιαννάκη Ράγλον
Εἰς Σάβισταν

Γενναϊότατα ἀδελφοί,

Ἐμεῖς ἐλάβομεν γράμματα ἀπὸ τὴν Στὴν Διοίκησιν καὶ δοτερά ἀντίγραφα τῶν σχεδίων ἀπὸ τὴν Διοίκησιν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐν Μεσολογγίῳ Στρατηγούς μαζί καὶ τῆς Γενναϊότητός σας, τὰ ὅποια σὰς διαβεβαίωμεν μὲ τὴν βεβαιότητα ἀπὸ τὸν ἴδιον, ὅσα ἐγράφον καὶ εἰς μεθὰ βέβαιον τὰ ἴδια καὶ περὶ τῆς γενναϊότητός σας. Εἰς ἡμᾶς γράφει καὶ ἡ Ἐκτετατὴ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἐνταῦθα νῦν ἐνωθῶμεν ἓνα σῶμα ὁπλῶν καὶ νῦν τοῖς ἐξωθεν μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους στρατηγούς, ὅπου ἔρχονται ἀπ' ὅλας τὰς Ἑλλάδας ἐπαρχίας μὲ διαταγὴν τῆς σπουδαίας Διοικήσεως διὰ νὰ καταστρέψωμεν τὸ μικτὸν στρατόπεδον τοῦ Ἱμπερατοῦ καὶ Κιουταγῆ, ἡμεῖς ἔξωθεν καὶ ἐκεῖνοι ἔσωθεν, ἀπὸ νῦν ξεριζώσωμεν τὴν πολικρίαν τοῦ Μεσολογγίου καὶ νῦν χαλάσωμεν τὰ ὀλέθρια σχέδια ἀπὸ ὃ Ἱμπερατοῦς παροτρύνει νὰ κατορθώσῃ ἐναντίον τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὸ ἀπέρασμά μας νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ποτάμι (δὴν περὶ) καὶ νὰ πάγωμεν εἰς Βιλόχον νὰ συνεννοηθῶμεν καὶ μὲ τοὺς ἄλλους στρατηγούς, ὅπου ἔρχονται ἀπὸ ἐπάνω ἢν κάλιν δὲν ἀπερνεῖ τὸ ποτάμι νὰ ἀπερᾶσθωμεν εἰς Πεταχάν καὶ ἀπὸ Πεταχάν εἰς Κουτσάλαρην καὶ ἀπ' ἐκεῖ στολίσουν μονόβρυα καὶ μᾶς περνοῦν. Αὐτὰ μᾶς γράφουν καὶ ζητοῦν ἀνάγκην πῶθεν μᾶς εἶναι εὐκόλον νὰ τοὺς εἰδοποιήσωμεν.

Ἀδελφοί !

Τὸ ὅτι κινδυνεύει τὸ ἔθνος πολλὰ καλὰ τὸ γνωρίζετε, καὶ μάλιστα μᾶς ἐγράφετε καὶ προτρέπει καὶ ἡ ἐλευθερία ὅλου τοῦ γένους ἔχρηματι εἰς τὸ Μεσολόγγι. Ἰδῆτε λοιπὸν, τὰ γράμματα ἀπὸ σὰς ἔρχονται καὶ σπεφθῆτε καὶ ἀποφασίσαιτε ὅπως καὶ ὅ,τι κρίνετε εὐλογον, εἰς τὴν γνώμην σας εἰμεθα ἑτοιμοὶ καὶ κλίνομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ γράφατέ μας, ὅπως ἀποφασίσαιτε, λάβετε ἔτι καὶ τρία γράμματα ἀπὸ ἡλθάν ἀπὸ τοὺς ἐπάνω στρατηγούς εἰς Μεσολόγγι καὶ μᾶς τᾶστευαν εἰδὼ διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν τὸν ἐρχομὸν τους. Μὲ τὸν ἴδιον προσμένομεν τὴν ἀπόκρισίν σας. Ταῦτα ἀδελφικῶς καὶ μένομεν.

Τῇ 25 Νοεμβρίου 1825, Μοναστήριον Ἀγαπησίου.

Οἱ Ἀδελφοί σας

Καραϊσκάκης, Δημιτρίου

✽

Τὸ Μεσολόγγι ὅμως ἔπεισε. Καὶ ἡ κτίσις τοῦ μαζί μὲ τὴν ἐπαρσίην τοῦ Ἱμπερατοῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀνοῖξε τὰ μάτια τῆς Κυβερνήσεως. Καρδὸς ἦτο νὰ βάλῃ τὰ προσωπικά της κατὰ μέρος. Ἀποφυλακίζει τὸν Κολοκοτρώνη, ἐνθ' εἰς τὴν Ροϊμειλὴν διορίζει ἀρχιστρατήγον τὸν Καραϊσκάκη. Λαμπρὸς σελίδος ἱστορίας γεμάτης ἀπὸ δόξης θὰ γράψῃ ὁ Καραϊσκάς. Δεξιὸν τοῦ χεὶρος ἔχει τὸν Δῆμο Τσίλιο. Καὶ μετὰ ὅσα θά μιλῶσιν καὶ γὰρ τοὺς δυὸ μαζί.

Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 30/4/1930

Αἱ ἡρωϊκαὶ μοῖραι τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΙΓΟΣ ΔΗΜΟΣ-ΤΣΕΛΟΣ

Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΓΕΡΟ-ΔΗΜΟΣ

‘Οκαπετάνιος πὺν πολέμησε ἐπὶ εἴκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια κατὰ τῶν Τούρκων.

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 2/5/1930

4ον

Τὸ δεξι χεῖρ τοῦ μεγάλου Καραϊσκά-
κη, ὁ καλύτερος στρατηγὸς τοῦ ἀρχι-
στρατήγου τῆς Ρωμειλῆς, τοῦ γόφτου,
τοῦ γιου τῆς καλογηρᾶς! Εἶχε οὐδὲν
σχεδὸν ἢ ἐκπύσας εἰς τὴν Δυνάμει
‘Ελλάδα καὶ κινδύνει νὰ οὐσῇ καὶ εἰς
τὴν ‘Ανατολικήν. Ἐποὶ τὰ εἶχε κατα-
φέρει ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὁ ‘Ανδρόστους
μὲ τὴν φιλαντία του καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο
ἢ Διοσκῶν μὲ τὴν πεισματάρειαν πολυ-
τικῇ τῆς. Εἰς τὴν Ρωμειλὴν τροισμῶδες
καὶ κοπιτῆς ὁ Ρωσὴ Πασις, ὁ περι-
νιος Κουσατῆς, καὶ εἰς τὸν Μωρητῆ
ὁ ‘Ιακωβίμ, μαῦρος δάμιαν, οἰφονας.
Μόναι ἐλπίδες τότε μέσα εἰς ἐκείνην
τὴν ἀπερίγραπτον βῆλ τὴν ‘Επανάστα-
σιν ἀπλοῦσαν καὶ ἀγωνίαν πάλιν ὁ Κο-
λοκοτρώνης καὶ ὁ Καραϊσκάκης. Καὶ
τὴν ἔωσαν τὴν ἐκπύσας οἱ δύο
στρατηγὰς εἰς τὰς πλέον δυσκόλους
ἡμέρας τοῦ περὶ τοῦ. Γόφου ἀπὸ τὸν
Καραϊσκάκη οἱ οἱ ἐκείνου ἀπλοῦσαν
τοῦ τῆς Ρωμειλῆς καὶ ὁ Γενναῖος Κολο-
κοτρώνης, ὁ γιὸς τοῦ Γόφου τοῦ Μω-
ρητῆ, καὶ ὁ Νικήτας ὁ Τροισμῶδες.
Καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου ὁ Δῆμος-Τσελός.
Ποτὶ ἢ ‘Επανάστασις ἔως ἤντι δὲν
ἔγινε ἡ τὴν στρατὸν, παιδαγωγίμω
καὶ ἀματὰ συγκροτήμω. Ὁ Καραϊ-
σκάκης ἦτο ἀρχηγὸς μὲ τὰ ἄλλα του.

Ἀπὸ τὸ Ναύπλιον μάλιστα ἐπὶ τὴν
διορισμὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου ἀπὸ τὴν
Κυβέρνησιν ὁ Καραϊσκάκης ἐκείνην
ματὶ μὲ τὸν Τσίλιον διὰ τὴν Στερεάν
‘Ελλάδα. Ὁ Ρωσὴ μὲ τὰς δυνάμεις τὸν
‘Αλβανῶν του ἤρξατο νὰ ἐπιμῶν καὶ
αὐτὸς τὴν Στερεάν ‘Ελλάδα, κατὰ τὸ
ἀπλοῦσαν σύστημα τοῦ ‘Ιακωβίμ εἰς τὴν
Πελοπόννησον. Ἀπὸ τὴν ‘Ελευσίνα
ἔως τὴν Λεβάδειαν καὶ ἀπὸ τὴν Λεβά-
δειαν ἔως τὴν ‘Αρχαῶδαν ἤρξατο καὶ
κατέστρεψε τὰ πάντα. Καὶ τὸ φρόνιμον
τῆς ‘Ακροπόλεως κινδύνει. Ἀπὸ τὴν
‘Ελευσίνα μὲ μίαν ἀπάντασιν ὁρμήν
ἐξεβλάσαν τοὺς Τουρκολοῦς ἀπὸ τὴν
τὴν γύρω περιφέρειαν ἔως τὴν Λε-
βάδειαν. Καὶ εἰς τὴν ‘Αρχαῶδαν ἔδο-
σαν ζωὴν εἰς τὴν ‘Επανάστασιν. Ἐ-
στρεψαν τρόπαια λαμπρὰ καὶ ἐθραύσαν-
σαν. Ὁ Δῆμος Τσελὸς ἐθαυματουργή-
σε καὶ κατὰ μέγα μέρος ἢ νίκη τῆς ‘Α-
ρχαῶδης ἐρεῖλεται εἰς αὐτόν. Τὰ πε-
ρισσότερα τῶν καὶ κεφάλαια τοῦ ἐκεί-
νου καὶ ἀπετέλεσαν τὴν φρικτὴν ἐκεί-
νην πυρκαῖδα ποὺ ἐστήθη — πῶς νὰ ἐ-
χάσων οἱ ‘Ελλῆνες τὸν χαλασμὸν τοῦ
Μεσολογγίου; — ἐρεῖλεται σὺν δα-
μασπῇ σπασθὰ καὶ σὺν γατατάσιν
τῶν πολυπραγμῶν τοῦ Τσίλιου. Ὁ δι-
κῶς ὁ Καραϊσκάκης, ὁ μέγας ἀρχι-
γὸς ποὺ ἤξευρε νὰ μεταχειρίζεται ἀπὸς
ἐξουσίαν νὰ παλινδρομῇ του καὶ ἀπὸ τὰ
λέγμενα δὲν ἐκατοῦσε τίποτε γιὰ τὸν
ἐκείνου του, σὺν ἐκείνου τοῦ πρὸς τὴν
Κυβέρνησιν ὁμολογεῖ τὴν πολῦτον συμ-
βολὴν τοῦ Τσίλιου καὶ τοῦ χαρίζεται τὴν
νίκη. Μὲ τὸ ἴδιον του τὸ χεῖρ ὁ Τσελὸς
ἔπασε τὸν Τουρκολοῦ ἀρχηγὸν Με-
χιμέτ Μουσταῖ — Μπὲ καὶ τὸν ἔσφα-
ξε. Ποῖος ξένοι δὲν σφάζοντα; μὲ τὰ
χεῖρα του τὸν Μουσταῖμπε δὲν ἐξεδι-
κέιτο τὸ βασίλειον καὶ τὸν τραγικὸν
θῆναι του τοῦ πατρὸς τοῦ ἀρχηγῶ, τοῦ
Καποταντῶν.

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 2/5/1930

Ὡς γέρας τῆς συλλήψεως καὶ τοῦ
φόνου τοῦ Μουσιτᾶ—Μπεη, ὁ Τσέλιος
ἐπῆρε ὁλόκληρον τὸν ὄπλισμόν του. Ἐκ-
τοτε μὲ αὐτὸν συνέχισε τὸν ὄλεθρον τῶν
Τούρκων. Εἰς τὴν ἀριστερὰ πλευρὰ τοῦ
ἐλάσματος τῆς σπάθης ἦτο χαραγμένο
διὰ τουρκικῶν γραμμῶν τὸ ἐξῆς εἰ-
διοκτικῆς Μενκέτ. Εἰς δὲ τὴν δεξιάν
τοῦ αὐτοῦ ἐλάσματος διὰ τῶν αὐτῶν
γραμμῶν ἦσαν χαραγμένα τὰ ἐξῆς·
«Ἐγὼ ἐκπορεύσω, ὁ ἐκπορεύσας ἵνα
γένηται τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ».

Τὸ σπαθί αὐτὸ τὸ εἶχε χαρίσει εἰς
τὸν Μουσιτάμπεη ὁ ἴδιος ὁ Τούρκος ἀρ-
χιστράτηγος, ὁ Ρεσήτ.

Καὶ μετὰ τὴν Ἀράχωβαν, ἄλλος θρι-
άμβος εἰς τὸ Τουρκοχώρι. Μάχη ἐκ τοῦ
σισιτάδην, σῶμα μὲ σῶμα καὶ ὁ Τσέ-
λιος μοιράζει τὰς δάφνας τῆς νίκης μὲ
τὸν Ἀρχιστράτηγόν του. Καὶ ἀκολου-
θεῖ ἀμέσως καὶ τρίτος θριάμβος· στὴν
Δομβραϊνα.

Ἀλλ' ἃς ἀφήσωμεν τὸν τύπον τῆς
ἐποχῆς ἐκείνης τῶν θριάμβων καὶ τῶν
ἐπῶν νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ μὲ τὸ ἀπλὸ ὕψος
του γιὰ τὰ τρώπαια αὐτά·

Εἰς τὴν Αἴγιναν ἐκδίδεται τότε ἡ
«Γενικὴ Ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος», ἡ ὁ-
ποία εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 9 φύλλον τῆς 1ης

Δεκεμβρίου τοῦ 1826 μᾶς πληροφορεῖ
«Λιτωύμεθα πάρα πολὺ ὅτι ἕως τῆς
σήμερον δὲν ἐλάβομεν λεπτομερεστέραν
ἀναφορὰν περὶ τῆς κατὰ Ράχωδαν λαμ-
πρᾶς μάχης.

«Μανθάνομεν ἄλλοθεν ὅτι ὁ Γενικὸς
Ἀρχηγὸς Καραϊσκάκης ἔγραψε πρὸς
τὴν Διοίκησιν, πέμπτων καὶ τοὺς αἰχμα-
λώτους καὶ ἄλλα σημεῖα τῆς μεγάλης
νίκης. Ἄλλ' οἱ φέροντες τὴν ἀναφορὰν
πλανῶνται ἰσως τῇδε κάκεισε.

Εἰς τὴν πρώτην ἀναφορὰν ὁ Γενικὸς
Ἀρχηγὸς ἐπαινεῖ κατὰ πολλὰ τὸν Στρα-
τηγὸν Δῆμο Τσέλιον, ὅστις ἔδειξε κατὰ
τὴν μάχην ταύτην ἀπαραδειγμάτιστον
γενναϊότητα, διότι, ἐνῶ ἔπασσε ζῶντι
τὸν σημαντικώτατον, ἐφόνευσε καὶ πε-
ρίπου δέκα πέντε μόνος αὐτὸς, ἂν ὅχι
καὶ περισσοτέρους κατὰ τὸν γενόμενον
ἐκείνην τὴν ἡμέραν μόνον.

Ὁ εἰρημένος Στρατηγὸς ἔδειξεν εἰς
πᾶσαν περίστασιν μεγάλην ἀνδρείαν καὶ
γενναϊότητα, καὶ εἶναι ἐκ τῶν σπουδαι-
τέρων ὀπλαρχηγῶν τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ δύο ἡμέρας ὅμως ἡ «Γενικὴ Ἐ-
φημερὶς τῆς Ἑλλάδος» ἔχει περισσοτέ-
ρας πληροφορίας περὶ τῶν θαυμάτων
τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλων. Καὶ εἰς τὸ ὑπ'
ἀριθ. 11 φύλλον αὐτῆς τῆς 11 Δεκεμ-
βρίου 1826 μᾶς πληροφορεῖ

«Τὴν δωδεκάτην τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς
10 ὥραν τῆς νυκτὸς ἐδιώρισεν ὁ Γενι-
κὸς Ἀρχηγὸς τὸν Στρατηγὸν Δῆμον
Τσέλιον νὰ πιάσῃ τὴν ἐπάνωθεν τοῦ
Πύργου τῆς Δομβραίνης θέσιν, ἐπὶ σκο-
πῷ, ἂν πολυήσωσιν οἱ ἐχθροὶ νὰ ἐξέλ-
θωσι νὰ τοὺς κτυπήσῃ. Εἰς δὲ τὸ κάτω-
θεν μέρος διώρισε τὸν στρατηγὸν Γιαν-
νάκη Σουλτάνην, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀρχη-
γὸς παραλαβὼν τὸν Χατζῆ Μιχάλην με-
τὰ τοῦ ἱππικοῦ καὶ ὀλίγους πεζοὺς ἐπρο-
χώρησεν εἰς τὸ πεδῖον, ὅπου συνεκρο-
τήθη μάχη πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἡ ὁποία
διήρκεσε περίπου τέσσαρας ὥρας καὶ ἡ-
μίσειαν.

Μετά δύο ημέρας όμως ή «Γενική Έφημερίς της Ελλάδος» έχει περισσάφρας πληροφορίας περί των θριάμβων των Έλληνακων όπλων. Καί εις τό ύπ' αριθ. 11 φύλλον αυτής της 11 Δεκεμβρίου 1826 μάς πληροφορεί:

«Τήν δωδεκάτην του αυτού περί την 10 ώραν της νυκτός έδιώρισεν ό Γενικός Αρχηγός τόν Στρατηγόν Δήμον Τσέλιον νά πάσῃ τήν επάνωθεν του Πύργου της Δουβραίνης θέσιν, επί σκοπῷ, αν πολυήσωσιν οι έχθροί νά ξεέλθωσι νά τούς κτυπήσῃ. Είς δέ τό κάτωθεν μέρος διώρισε τόν στρατηγόν Γιαννάκην Σουλτάνην, αυτός δέ ό Αρχηγός παραλαβών τόν Χατζή Μιχάλην μάχα του ίππικού καί όλίγους πεζούς επροχώρησεν εις τό πεδίον, όπου συνεκροτήθη μάχη πρός τούς έχθρούς, ή όποία διήρκεσε περίπου τέσσαρας ώρας καί ήμίσειαν.

Οί ήμέτεροι ήλθον εις χείρας μετά των έχθρων, καί διά τόν πολύν καπνόν των τουφεκίων δέν έβλεπεν ό εις τήν άλλον κατ' αυτήν τήν μάχην επληρώθη ό αείμνηστος Γιαννάκης Σουλτάνης, καί μετά τέσσαρα τραύματα μετέβη εις τήν άλλην ζωήν. Είθε όλοι οι Έλληνες νά μιμηθώσι τās πράξεις του Ηρώος τούτου. Επληρώθη καί εις στρατιώτης του Δήμου Τσέλιου, άφου έδαξε μεγάλην γενναίότητα.

Τήν 20 του αυτού μηνός πληροφορηθείς ό Γενικός Αρχηγός ότι περίπου 800 Τούρκοι έρχονται εις βοήθειαν των πολιορκουμένων εις Ράχωδαν απέστειλεν άμέσως τούς Στρατηγούς Α.Βέικον, Γ. Τζαβέλλαν, Χ. Χατζή Πέτρον, Γαρδικιώτην Γρίβαν, Δήμον Τσέλιον, Κωνσταντίν Βέρην καί άλλους άλαρχηγούς μετά 2000 στρατεύματος νά πιάσῃ τόν Ζευενόν. Οί έχθροί επέρασαν εκείθεν. Τότε οι γενναίοι Στρατηγοί Δήμος Τσέλιος, Κωνσταντίνης, Βέρης καί Γαρδικιώτης Γρίβας χωρίς πινος αναβολής όρμώσαν ως λέοντες εις τούς έχθρούς ξιφήρεις, τούς κτυπῶσι, τούς τρέπωσιν εις φυγήν καί τούς διώκουσιν έως εις τήν Δαύλιαν καί εκεί τούς εκλείσαν εις ένα μοναστήριον».

Αὐτὰ γράφει ὁ τύπος τῶν χρόνων ἡ-
κείνων, ἀπλὸς ἀλλ' ἡρωϊκὸς εἰς τὴν ἑ-
φρασίαν του καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν
ἐνδόξων κατορθωμάτων τῶν ἔθνικων
πολεμαρχῶν. Ἄλλ' ὁ λαὸς, πρὸ ἐνθου-
σιώδους καὶ εὐγνώμων πάντοτε στοὺς
ἀρχηγούς του, θέλει νὰ τοὺς ἀπαθανα-
τίξῃ μὲ τὸ τραγοῦδι του. Καὶ τὸν Τσέ-
λιο, πρὸ τόσας φορές τὸν τραγούδησε,
τὸν τραγουδάει καὶ πάλι γιὰ τοὺς νέους
θριάμβους του.

«Τρεῖς χωριά μᾶς κλαίγονται, τρεῖς
(κεφαλαχώρια,
τῶνα χωριὸ κλαίγει πολὺ καὶ τ' ἄλλο
(κλαίει μὲ μαῦρα,
τὸ τρίτο κλαίει μερόνυχτα σὰν τὸ μωρὸ
(στὴν κοίτηα.
Τί νᾶχονε καὶ κλαίγουνε μ' αὐτὴ τῇ
(μαύρῃ λύτῃ ;
μὴ καὶ τὸ παιδομάζωμα κατὰλαβε τὸ
(γένος,
ἢ πάει Ἀλῆ Πασᾶς, πάει γὰρ νὰ τοὺς
(κόψῃ ;
Οὔτε τὸ παιδομάζωμα κατὰλαβε τὸ
(γένος,
οὔτε κα' Ἀλῆ Πασᾶς πάει γὰρ νὰ τοὺς
(κόψῃ.
Ὁ Δῆμος Τσέλιος τᾶβαλε κα' ὅλα τὰ
(πολεμάει,
ὅλα στὴ μέσῃ τᾶβαλε, κα' ὅλα τὰ φοβε-

Βαρεί πασάδες με σπαθιά και Τούρκους
 (με τὰ βόλια.
 Πασάδες δώστε τὰ κλειδιά, λάτε νά
 (προσκυνήστε,
 γὰ σὰς χαρίσω τὴ ζωὴ ἐσᾶς καὶ τῶν
 (παιδιῶν σας.
 Κι' ὁ Μπέης ὁ Μουσταύμπεης τοῦ Δήμου
 (Τσέλιον λέει·
 "Ὅσα κατὰ κα' ἂν ἔκαμεις, Τσέλιο Δῆμο
 (περήφανε,
 ἔλα στὰ συμπατάω τώρα σὲ θέλω φρό-
 (νιμον,
 σὲ θέλω παλληκάρι, νὰ περπατᾷς νὰ
 (χαίρεσαι
 τοὺς κάμτους καβαλάρης.
 Θὰ σοῦ χαρίσω τρία χωργιά, τρία κε-
 (φαλοχώρια.
 Κι' ὁ Δῆμος Τσέλιος φώναξε καὶ κα-
 βαλάρης λέει·
 Χωργιά χωρὶς τὸν πόλεμο, χωρὶς κλε-
 φτῶν ντυμένα,
 ὁ Τσέλιος δὲν τὰ δέχεται! ὁ Τσέλιος
 (δὲν τὰ θέλει!
 Θὰ πολεμήσω κλέφτικα μὲ δώδεκα λε-
 βόντες
 πᾶχουν λεγὴ τὴ φούστα τους καὶ τ' ἄρ-
 (ματ' ἀσημένια
 γιὰ νὰ τὰ πάρω ἀντρικά, γιὰ νὰ μὲ
 λένε Τσέλιο.
 Ἐμπρός βαρεὶ τὸ γρίβα του καὶ πάει
 (κοντὰ στὸ Μπέη,
 φωτιά ἐρηξάν στη φωτιά κα' ὁ Μπέης
 (πάει στὸν τόπο.
 Κι' ὁ Δῆμος τὸν ψηλάφει καὶ λάφυρα
 (τοῦ παίρνει
 καὶ πάλι πίσω γύρισε ἄλλου νὰ πο-
 (λεμήσῃ.

Νύκτες καὶ θρίαμβοι εἰς τὴν Ἀνατο-
 λικὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν Δυτικὴν ὁμοῦς
 χαμὸς καὶ ὀλεθρὸς παντοῦ καὶ ἡ προ-
 δοσία κυριαρχεῖ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον.
 "Ὅλοι οἱ ἀπαραχηγοὶ ἔχουν δηλώ-
 σαι ὑποταγὴν εἰς τὸν Τούρκον ἐκτὸς τοῦ
 Ράγκου καὶ τοῦ Τσόγκα. Καὶ ὁ Καραϊ-
 σκάκης συλλαμβάνει μέγα σχέδιον, ἡ
 ἐπιτυχία τοῦ ὁποίου θὰ φέρῃ εἰς δύσ-
 κολον θέσιν τὸν Ρεσίτ. Νὰ σηκώσῃ στὰ
 ὄπλα πάλιν τοὺς κατοίκους τῆς Δυτικῆς
 Ἑλλάδος. Ἄλλον δὲ βανὸν βιά τῶσον
 δύσκολον ἔργον ποῦ χρειάζεται τόλμη
 καὶ σύνεσις μαζὶ, δὲν εὐρίσκει ὁ Καραϊ-
 σκάκης ἀπὸ τὸν Τσέλιον. Πρέπει νὰ
 ἐνωθῇ μὲ τοὺς Ράγκον καὶ Τσόγκαν
 καὶ νὰ καταλάβῃ τὸ Λεσίν καὶ νὰ πο-
 λεμήσῃ κατὰ τῶν Τούρκων. Ἐάν δὲν
 ἔγῃ χρήματα, νὰ ἐξεδεύσῃ ἀπὸ τὰ ἰδι-
 κά του. Καὶ τὴν σχετικὴν διαταγὴν τοῦ
 Καραϊσκάκη πρὸς τὸν Τσέλιον θὰ ἴσω-
 ρῃ αὐτοῦ.

Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ Ο ΠΕΡΙΦ. ΜΟΣ ΓΕΡΩ-ΔΗΜΟΣ

Ὁκαπετάνιος ποῦ πο-
λέμησε ἐπιείκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια
κατὰ τῶν Τούρκων.

Τοῦ ἀρχισυντάκτου μας
κ. Ε. Θ. Γρηγορίου

5ον

«Ἐπειδὴ — λέγει ἡ διαταγὴ τοῦ Κα-
ραϊσκάκη — καὶ εἰς τὰ τῆς Δυτικῆς Ἑλ-
λάδος μέρη ἀπατεῖται κατὰ τὸ παρὸν
διὰ τὰ κινήθωσι καὶ οἱ ἐκείνων ἐγκάτοι-
κα εἰς τὰ ἄρματα καὶ ἡ θέσις Λεονίου
ὠφελεῖ μεγάλως εἰς ἡμᾶς διὰ τὰ ἡμπο-
ρέσωμεν καὶ προοδεύσωμεν πλέον εὐκό-
λως ἀπατεῖται ἐν μέσον.

Ὅθεν ἐκλέχθη ὁ στρατηγὸς Δῆμος
Τσέλιος καὶ στέλνεται εἰς τὰ ἐκεῖ. Ἐ-
πειδὴ ὁμος εἰς παρουσίας ἐπαχειρήσεις
διὰ τὰ ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ, καὶ μετὰ
ταῦτα διὰ τὰ βασταχθῇ ἡ θέσις τὴν ὁ-
ποῖαν ἤθελε καταλάβει, θέλουσι τοῦ
χρησιμεύσει καὶ χρήματα, ἀποφασίζω
νὰ ἐξοδεύσῃ ἐκ τῶν ἰδίων του, εἰς δὲ
γνωρίζει ἀπ' ἑαυτοῦ τοῦ ἐπιφελέως διὰ
τὴν θέσιν καὶ ἀναγκάων καὶ νὰ κρατῇ
κατάλογον τῶν γενομένων ἐξόδων. Καὶ
μὲ τὸ νὰ εἰμεθα ὑποκείμενοι εἰς τὸν ἐξα-
γκλὸν θάνατον, τῷ δίδετε τὸ παρὸν διὰ
τὰ λάβῃ ἀποφασίστως καὶ ἀνελλιπῶς
τὰ ὅσα ἤθελεν ἐξοδεύσει, ἀφοῦ τὸ πα-
ρουπάσῃ ὅπου ἀνήκει, δι' ὃ καὶ ἀποφαί-
νομαι.» Καὶ ὑπογραφή: Τῇ 11 Ἰανουα-
ρίου 1827. Γράμισα—Καραϊσκάκης.»

Ἔτσι ἐπολεμοῦσαν τότε. Ἀφοῦ τὸ
Κράτος δὲν ἔχε χρήματα, ἀφοῦ ἡ διοί-
κησις εἶνε πτωχὴ, ἄς ἐξοδεύουν οἱ ἀρ-
χηγοὶ ἀπὸ τὰ δικά των. Καὶ τὰ ἐξώ-
δευαν ἀφειδῶς. Περιουσίαι ὁλόκληραι
ἐδαπανήθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἄνθρω-
ποι πλουσιώτατοι ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἦτο
δούλη, εὐρέθησαν πάλμπτωχοι στὸ δρό-
μο, ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἐγένετο ἐλευθέρη.
Ἥρωες καὶ γίγαντες, ποῦ τὰ ἐθυσίασαν
ὅλα εἰς τὴν μεγάλην καὶ ἱερὰν ἰδέαν.
Ἀπὸ αὐτοὺς ἦτο καὶ ὁ Τσέλιος.

Ἐάν μερικοὶ λιτόνηχοι ἀρχηγοὶ ἐ-
στελνον ἀναφοράς εἰς τὸν Ρεσῆτι καὶ
τοῦ ἐδήλουν ὑποταγὴν, καταναθεματί-
ζοντες εἰς τοὺς ὀλίγους ληστὰς καὶ μπαρ-
τίδες οἵτινες διετάρασσον τοὺς εἰρη-
κοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, ὑπῆρχον καὶ
ἄλλοι ποῦ ἐπροτίμουν νὰ πεθάνουν παρὰ
νὰ ζήσουν σκλάβοι. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποῦ
ὅλοι αὐτοὶ οἱ δειλοὶ καὶ ἀνηχοὶ θὰ με-
τανοήσουν.

Καὶ αὐτὲς τὶς ἀναφορὰς τῶν προδο-
τῶν ὁ Ρεσὶτ τὶς μάζευε καὶ τὶς ἐστελνε
στοὺς προξένους καὶ οἱ πρόξενοι στοὺς
προσθεντὰς τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας
καὶ τῆς Ρωσσίας, πού εἶχον ἐγκαταστα-
θῇ τότε εἰς τὸν Πόρον. Μιά τέτοια ἀνα-
φορὰ ὁ πρόεδρος τῆς Ἀγγλίας τὴν ἔ-
δωκε εἰς τὸν Πετρόμπετη. «Πῶς ζητᾶ-
τε, τοῦ εἶπε, νὰ δεῖξετε εἰς τὸν ἕνα
κόσμον ὅτι ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκε-
ται ἐξεγερομένη κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ
θέλετε νὰ σᾶς ἀναγνωρίσωμεν ὡς Κρά-
τος ἐλεύθερον, ὅταν ὁλόκληρος ἡ Στε-
ρεὰ φαίνεται ὑποτεταγμένη στοὺς Τούρ-
κους;»

Αὐτὸ ἀνάγκασε τὴν Διοίκησιν νὰ ἐξα-
ποστεύῃ τοὺς Τσέλιον, Ράγκον καὶ
Τσόγκαν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, νὰ
ἐμψυχώσουν τὴν ἐκπνέουσιν ἐπανάστα-
σιν καὶ ὁ Καραϊσκάκης νὰ ἐκδώσῃ τῇ
ἀνωτέρῳ πρὸς τὸν Λῆμον διαταγὴν.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὁ στρατάρχης, ὁ
διοικητὴς, ὁ ἀρχηγὸς μὲ τὴν παραπάνω
διαταγὴν, γνομένην ὅπως καὶ αὐτηγό-
τητα, ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅμως ὁ φίλος, ὁ συ-
στρατιώτης, ὁ συμπολεμιστὴς, πού γρά-
φει τὸ κατωτέρω γράμμα εἰς τὸν Τσό-
λιο:

Ἀδελφε Καπετὰν Λῆμο!

Εἶδα νὰ μοῦ λέγῃς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν
θροφῶν καὶ πολεμοφοβίαν, μόνον τοῦτο
ἀδελφε ἡ γενναϊότης σου νὰ μὴν λυ-
πηθῇς δέκα καὶ δέκα καὶ δέ-
κα πέντε χιλιάδες γρόσια,
διὰ νὰ πάρῃς θροφᾶς καὶ νὰ ἐφοδιάσῃς
τὸ Λεσίον, ἂν δὲν καταφθάσῃς, καθὼς
γράφω τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Καποδα-
στρίου, τὸ ὁποῖον γράμμα νὰ τοῦ σταλ-
λῃς μὲ ἐπίτηδες ἀνθρωπὸ σου, καὶ ἐάν
τοῦ ἐναντίον ἀδελφε δὲν θέλουν σὲ προ-
φθάσῃς, ἀγόρασε ὡς σοὶ λέγω καὶ
κρατεῖ τὸ γράμμα μου δι' ἀσπέντον.

Ἀδελφε! Τώρα παρὰ ἄλλοτε νὰ ὑπο-
δείξῃς τὸν πατριωτικὸν σου ζῆλον καὶ
γενναϊότητα, εἰς τὸ νὰ κρατήσῃς τὸ Λε-
σίον μὲ τὴν αὐτὴν προθυμίαν ὅπου τὸ
ἔπιασε ἕως ὅτου νὰ καταφθάσῃ καὶ
ἐγὼ αὐτοῦ διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ἀντάμα.
Εἴξευρε ἀδελφε, ὅτι σήμερον ἀναχωροῦ-
μεν ἐνταῦθα, καὶ πηγαίνομεν διὰ τὴν
ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν εἰ δυνατόν
νὰ ἀποδιώξωμεν τὸν ἀλαζὼν Κιωνταχῆ
ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἐκείνα χώματα τῶν Ἀθη-
νῶν καὶ νὰ ἀπακαταστήσωμεν τὸ ἱερὸν
ἐκεῖνο ἔδαφος ἐλεύθερον, καὶ ἐλπίζω τὸ
πολὺ εἰς εἴκοσι ἡμέρας, νὰ ἐπιστρέψω
ὅπισθεν μὲ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ μὲ
ἀρκετὰ στρατεύματα καὶ νὰ καταφθά-
σωμεν αὐτοῦ, ὅλοι ἀντάμα, ἂν ἴσως καὶ
δὲν ἤθελαν μένουν τὰ κόμικα μὰς εἰς
τὰς Ἀθήνας.»

Εἴξευρε πρὸς τοὺτους ἀδελφε, ὅτι
ἐδῶ ἐρχόμενος ὁ Ὁμιὲρ Πασσᾶς τῆς
Καρύστου ὁμοῦ καὶ ὁ Ὀσμὴν Πασσᾶς
Γκέγκας μὲ πέντε χιλιάδες περίπου ἐ-
χθρικά στρατεύματα ἐπολεμούσαμεν εἴ-
κοσι ὁλοκλήρους ἡμέρας, καὶ ἐπειδὴ ἐ-
πέσαμε μέσα εἰς τὸ ὁρδὲν τοὺς, κόβον-
τας καὶ σφάζοντας ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς,
ἔδωσαν εἰς φυγὴν ἀφίκοντας καὶ τὸ
στρατόπεδόν του τὰ ζαντέρια τοὺς, κα-
νόνη τοὺς, τζεπχανέδες τοὺς, ἀλογάτων
καὶ ὅλας τὰς ἀποσκευὰς αὐτοῦ τὰς ὁ-
ποίας ἐπήρασαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐν ἐνὶ
λόγῳ ἐφάνησαν νικηταί: Τὶ νὰ σοὺ πε-
ριγράψω ἀδελφε τὸν ἀφανισμὸν τῶν ἐ-
χθρῶν δὲν ἔμπορῶ νὰ σοὺ περιγράψω,
- ὥστε μόνον σοὺ λέγω ὅτι ὅλο τρεῖς

τὸ χωρίον εἶνε γεμᾶτο ἀπὸ ἀνθρωπινὰ
πυώματα· οἱ ἐχθροὶ ταπεινωθέντες
εἰς Δαυλίαν τοὺς ἐξεδιώξαμεν καὶ ἀπὸ
ἐκεῖ κακὴν κάκους ὁσαύτως καὶ ἀπὸ μο-
ναστήρι 'Ιερουσαλήμ οἱ ὁποῖοι καὶ ἐσυ-
ναθροισθῆκαν ὅλοι εἰς Λιθαδεῖαν, χρεῖς
δύο· τὴν ἐσπέραν ἐπήγαμεν ἡμεῖς ὥστε
ἔξω ἀπὸ τὴν Λιθαδεῖαν καὶ ἐγλυτώσα-
μεν ἀρκετὸν κόσμον ὁμοῦ μὲ τὰ πρά-
γματά τους τοὺς ἀπολοὺς καὶ ἐφέραμεν
ἐδῶ.

Ἡ Γενναϊότης σου ὅμως Ἀδελφὲ νὰ
ἀκολουθήσῃς ὡς ἀνωθεν σοῦ γράφω
μὲ τὸν αὐτὸν πατριωτικὸν σου ζῆλον,
κρατούμενος τὸ Λεσίον, μὲ τὴν συνηθι-
σμένην σου φρόνησιν καὶ γενναϊότητά
σου καὶ ἔσον βέβαιος ὅτι ὁ Καραϊσκά-
κης θέλει συναποθάνει ὁμοῦ μὲ τὸν Ἀ-
δελφόν του Δῆμον Τσέλιον.

Ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Τῇ 18 Φεβρουαρίου 1828 Δίστικμον

Ὁ Ἀδελφός σου

Καραϊσκάκης

Τοὺς συντρόφους μου τοὺς φιλῶ τὰ
ἅπαντα καὶ νὰ μείνουν μαζί σου.

Σώζεται ὡς τὰ σήμερα τὸ γράμμα
αὐτὸ τοῦ Καραϊσκάκη εἰς τὰ χεῖρα τῆς
οἰκογενείας τοῦ Γεορ-Δήμου, καὶ εἶνε
κατακόμωτο, γεμᾶτο αἷμα, ποὺ δὲν θέ-
λει νὰ ἐξαλειφθῇ ὅστερα ἀπὸ τόσο χρό-
να. Ὅταν τὸ ἔλαβε τὸ γράμμα αὐτὸ
τοῦ Καραϊσκάκη ὁ Τσέλιος, τὸ ἐκρίψε
στά στήθη του. Μιάσφαιρα τουρκικὴ
ὅμως ποὺ τὸν πλήγωσε καὶ τὸν γιόμισε
αἷματα, ἔβρεξε μὲ αἷμα καὶ τὸ γράμμα
τοῦ στρατάρχου.

Ἐπῆγε εἰς τὸ Λεσίον καὶ τὸ κράτησε
μὲ φρόνησιν καὶ γενναϊότητα καὶ ἐξετέλει
πιστῶς τὰς ὁδηγίας καὶ τὰς διαταγὰς
τῆς Κυβερνήσεώς του καὶ τοῦ Στρατάρ-
χου του. Εἰς μίαν στιγμὴν ὅμως ἐχρειά-
σθη ἄνδρας διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν φάλαγ-
γὰ του καὶ τοὺς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Κα-
ραϊσκάκη. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Καραϊσκάκη
δὲν τοῦ περίσσευαν στρατιῶτες. Ἐπρε-
πε νὰ καταλάβῃ τὰς Ἀθήνας καὶ ὡς
ἔγραφε εἰς τὸν Γιάννην Ράγκον εὐστε-
ρον, ὅστερον τὸ Λεσίον νὰ κρατήσετε
ἕως ὅτου καὶ σὰς καταφθάσωμεν ἡμεῖς,
διότι αὐτὸ εἶνε τὸ δεύτερον προπύργιον
καὶ εἰς αὐτὸ νὰ βάλετε ὅλους σας τοὺς
δυνατοὺς τρόπους τὸ νὰ τὸ βαστάξετε
καὶ αὐτοὶ οἱ τουρκοῦλοι ἀφοῦ ἔλθωμεν
εἰς μίαν ὥραν τοὺς δίδομεν τὰ πρεπού-
μενά τους.

Πολυάριθμος τουρκικός στρατός επιτίθεται κατά του εις Αεσίην ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Κατ'ἐπανάληψιν τὸν ἀπέκρουσαν δι' αἵματηρῶν μαχῶν. Ἐδῶ ὁ στρατηγὸς Τσέλιος τραυματίζεται καὶ ὁμοῦς μένει μαχόμενος. Στρατολογεῖ ἀπ' ὅλην τὴν περιφέρειαν, μεταβαίνει εἰς τὸ Ξηρόμερον, ἀναρροπίζει τὴν ἐπανάστασιν, συγκρούεται πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ πλὴς ἐκδιώκει. Ἐξῆς μῆνες συνεχεῖς ἀγῶνες γύρω ἀπὸ τὸ Αεσίην, γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖον μία ἄγνωστος ἔχει γραφῇ ἐπιστολὴ. «Ἀδελφε Καπετὰν Δῆμο! Βάστα τὴν αὐτοῦ θύσαν — τοῦ γράφει ἀπὸ τὸ Καρασίην τὸν Μάρτιον τοῦ 27 ὁ Καραϊσκάκης — μὲ τὴν συνηθισμένην σου φρόνησιν καὶ γενναϊότητα καὶ ἐντὸς ὀλίγου καταρθάνει ὁ ἀδελφός σου Καραϊσκάκης μὲ ὅλους τοὺς ἐνταῦθα ἀδελφοὺς Στρατηγοὺς. Ἐν τοσούτῳ δὲ σὲ ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς. Καὶ τὸ βαστάει. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Τούρκοι καταβάλλουν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως δελεάσουν δι' ἀξιοματίων καὶ παροχῶν ἡθικῶν καὶ ὀλικῶν τὸν ἐναπομείναντα κατὰ τὸ 1827 ἀνυπότακτον Τσέλιον. Μέσα εἰς τὰς προσπάσεις αὐτάς ὁ Τσέλιος παίρνει γράμματα ἀπὸ τὸν Καποδίστρια, τὸν Μαυροκορδαίτο, τὸν Τζούρτζη καὶ τὸν Κόχραν, πρὸς τὸν διεκτελοῦν νὰ κρατήσῃ τὸν πόλεμον. Ἀλλὰ γὰρ τοῦ γράφουν ὅλα αὐτά; Μήπως τόσα χρόνια δὲν πολεμεῖ διαρκῶς καὶ εἰς ὅλας τὰς προσπάσεις καὶ τοὺς δελεασμοὺς τῶν Τούρκων δὲν ἔμεινεν ἀνεγκτός; Ὅχι δὲ μόνον πολεμεῖ λυσσωδῶς, ἀλλὰ ἔχει αὐξήσει καὶ τὴν δυνάμιν του τὴν στρατιωτικὴν. Αὐτὸ τοῦ φέρνει κάποια δυσκολία εἰς τὸ ζήτημα τῆς τροφοδοσίας τοῦ στρατοῦ του. Ζητάει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀπὸ τὸν Στρατάρχην του τροφάς. Τοῦ ἔρχονται μερικαὶ ἀπὸ τὰ Ἴόνια, ἐνῶ οἱ Τούρκοι ἐκδικούμενοι διότι τόσον ὑπερηφάνως ἀπέρριψε τὰς προσπάσεις των, ἐκδιώκουν τὴν οἰκογένειάν του ἀπὸ τὸν Κάλαιον ὅπου ἔχει καταφύγει.

Αἰφνης μὲ ἐξήσεις τοῦ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν. Ἡ ἀναφορὰ τὴν ὁποίαν εἶχε σταῖλει εἰς τὸν Καραϊσκάκην ἔφθασεν ἀλλὰ ὁ στρατάρχης ἔν τὴν ἐξέδασε ἐδῶ ὅτι ἐξέλειπεν ὁθὸς τὸν θίον — ὅπως γράφει τὸ ἔγγραφο — ἐφ' ᾧ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐκφράζουσα τὴν λύπην αὐτῆς τὸν παρορμᾷ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου του, πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ χυθέντος αἵματος τοῦ μνησθέντος Στρατάρχου.

Ὁ Καραϊσκάκης ἔπεσε καὶ μαζί του τὸ πρῶτον προπύργιον: αἱ Ἀθῆναι. Δὲν θὰ ἔλθῃ ποτὲ νὰ δοθῇσῃ εὐὸν Τσέλιον, διὰ νὰ σώσῃ, ὅπως τοῦ ἔγραψε, καὶ τὸ δεύτερον προπύργιον, τὸ Αεσίην.

Θλίψις κατέλαβε μεγάλη τοὺς ἀπαραχρηγούς ὅλους μὲ τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε πλῆγμα διὰ τὸν ἀγῶνα. Ἐκεῖνοι μάλιστα οἱ ὁποῖοι εἶχον συνδεθῇ μαζί του εἶνε ἀπαρηγόρητοι. Καὶ εἰς μνήμην τοῦ Καραϊσκάκη

ἀποφασίζουσιν νὰ ιδρύσουν μίαν «ἐπιτρο-
πὴν τῶν σωμάτων τοῦ Καραϊσκάκη».
Θέλουν νὰ ἔχουν εἰς τὸ σχέδιόν των αὐ-
τὸ καὶ τὴν γνώμην τοῦ Τσέλιου. Καὶ
τοῦ γράφουν εἰς τὸ Λεσίνα. Ἀλλὰ τοῦ
γράφουν καὶ οἱ Τούρκοι ἀρχηγοὶ νὰ ὑ-
ποταχθῇ. Καὶ τὸ τί ἀπήντητε εἰς τὰ
γράμματα αὐτὰ ὁ Τσέλιος θὰ ἴδοιμε αὐ-
ριον.

Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 3/5/1930

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΓΕΡΟΔΗΜΟΣ

Ὁκαπετάνιος ποὺ πο-
λέμησε ἐπιεῖκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια
κατὰ τῶν Τούρκων.

Τοῦ ἀρχισυντάκτου μας
κ. Ε. Θ. Γεηγορίου

Θον

Ἡ Πάλη προσελάθην νὰ ἐκτελε-
λειθῇ ὡς ἡμεροῦδος τὴν καταστροφὴν
τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ Φάληρον, τὸν θά-
νατον τοῦ Καροῖσκῆ καὶ τὴν πτώσιν
τῆς Ἀκραπόλεως, διὰ τὴν ποίησιν τοῦς
Ἕλληνας. Ἐκείνο τὸ Ἀσπὶν, ποὺ ἠμε-
ροῦρενα κρατᾶται ἀκόμη, τὴν ἐνοχλεῖ πολ-
λὴ. Εἶνε μὲν ἀσπίς μὲσα εἰς τὴν Δυνα-
μὴν Σπερεάν, ποὺ τὴν ἔχει κάμει στά-
χτην, καὶ ποὺ ἡμπορεῖ νὰ τῆς ἀνίστη
φροντὰ μεγάλη καὶ νὰ τῆς ἀνίστη κα-
νὼνα νῦν Μεσολόγγι. Ἀλλὰ περισσότερο
τὴν ἐνοχλεῖ ὁ Τσελιός, ὁ ἀντιπαραταξ
καὶ ὑπερήφανος πολεμιστής, ὁ σύνταρο-
φος καὶ συμπολεμιστὴς τοῦ Καροῖσκῆ.
Τόσες φορές τοῦ ἐπρότεινε ἀξίω-
ματα, ἀρχηγίς καὶ χιλιάρχος γρόσια, καὶ
ἐκπαινεύσετον ἀπέρριψε καὶ οὐδέποτε
σταῖν πρότερον. Θὰ δοκιμάσῃ ἄλλοτε
μὲν πολεῖν. Καὶ θὰ μεταχειρισθῇ πάλιν
τὸν Γεώργιον Νικολαὸν Βαρνακιώτην,
τὸν ἰσχυρὸν ἑξακτὴν ὁλοκαρχτὴν, καὶ εὐ-
ρίσκοντα εἰς τὴν Πρίβεζαν.

Τὸν ἔνα ἀποσταλέντον τοῦ Βαρνακιώ-
τη τὸν διαβίβεται ἄλλος καὶ τὸ ἑνα
γράφει τὸ ἄλλο πρὸς τὸν Τσελιό. Ἐνῆνα
μὲ ἡμερομηνίαν 10 Ἰουνίου 1827 τοῦ
γράφει ἀπὸ τὴν Πρίβεζαν: «Ἀξιολογὴ
Δῆμο. Σοὺ φιλεῖ τὰ μάτια. Μὲ τὸ πα-
ρόν μου σοὺ φανεροῦμαι διὰ τὴν Ἀθήναι
τὸ εὐαθεῖς ἔχω προσκάνηκε. Ὁ Βελῶ-
σης οἱ δόξα ἢ δεκαπέντε ἡμέρας τὸ πολ-
λὸν εἶνε ἔδω καὶ τότε συγχωρῆται ἔγωγε
ἂν εἴσθε μὲσα εἰς τὸ Ἀσπὶν θὰ πετάξῃ
τὸ Ἀσπὶν νὰ πῶς μὲν σ' αὐτὸ τὸ νῆος
καὶ τότε σὲς γάνετε δικαί καὶ τὸ Μονα-
στήριον τὸ βραμνιδεῖται καὶ τὸ δολοφῇ
ὅλα πᾶσαι σὲς γάνετε καὶ τὴν νῆος
καὶ ἐγὼ ἤξευρα δὲν μοῦ μένει τίς, καὶ
διὰ τοῦτο σοὺ γράφω νὰ ἀποσταλέτω.»
Καὶ συνεχίζει σὺν ἴδιον γράμματι: «Τὸ
Ἀσπὶν θὰ φέρῃ τὴν ἡλευθερίαν τῶν χρο-
νοστανῶν καὶ οἱ οἱ δόξα ἔχω εἴσθε μὲ-
σα ἢ τὰ καρόβια τὰ ὑδρακτῶνα καὶ

Ὁ στρατηγὸς Δῆμος-Τσελιός

κατὰ κλεφτογαϊτᾶς ὅπου εὐρίσκοντα
αὐτοῦ.»

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 4/5/1930

*
 'Αλλά μαζί με τὸν προδότην ἔχει τὴν
 θράσος νὰ τοῦ γράψῃ καὶ ὁ Μπεκὴρ
 Τσογαδόρος: «Δῆμο, μὴ χρειασθῇς διὰ
 ἔχω καμμίαν χρεῖαν διὰ τὸ προσκύνῃ-
 μά σου παρὰ μόνον διὰ νὰ εἶσαι μὲ
 γνῶσιν καὶ δὲν εἶνε εἰς τὴν θέλησίν μου
 νὰ χαλασθῇς ἀδίκως καὶ μὴ καταγίνε-
 σαι εἰς τὴν ἀπάτην τῶν μπαντίδων, διὰ
 εἶνε χαλασμός σας ὅτι παράδειγμα ἔχετε
 ἑπτὰ χρόνια ὅπου μὲ δσα καὶ ἂν σᾶς
 γελοῦσαν, ὅλα μπόσκια σᾶς ἐβγῆκαν,
 ἀφοῦ κάμης ἀτόφασι διὰ προσκύνημα
 συνακοίεσαι μὲ τὸν ὑπὲρ ἐδικό μας κὺρ
 Νικολάκι υἱὸν τοῦ κατετὰν Γεωργάα
 Βαρνακιώτη καὶ στέλνετε ἕναν ἀνθρω-
 πό σας πρὸς ἐμὲ καὶ διυλοῦμεν διὰ στό-
 ματος τὰ πάντα, καὶ σὲ κάμω κάθε διορ-
 θωσιν ὁμοῦ μὲ τὸν κατετὰν Γεωργάα
 καὶ μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ αὐθέντου μας
 Σαρσάκερ πασᾶ τότε θέλεις μὲ γνωρί-
 σαι πασιπικώτερα, περσσοτέρων δένεινε
 χρεῖα νὰ σοῦ γράψω, τοῦτο μόνον σοῦ
 λέγω, ὅτι μὲ αὐτὰ τὰ καμώματα, ἄλλω
 δὲν κάμειτε παρὰ χαλασμόν εἰς τὸν φοι-
 καρὰν καὶ ὑστερον τοῦ ἑαυτοῦ σας καὶ
 μέτρησέ το μὲ τὴν γνῶσιν σου καὶ ὁ-
 γείαντε. Πρέβεζα. 4 Ἰουλίου 1827.»

*
 Μεταξὺ σφίρας καὶ ἄκαιμονος εὐρίσκα-
 τα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Δῆμος Τσέ-
 λιος. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος αὐτὸς μόνος
 μέσα εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, χωρὶς
 τροφὰς καὶ χωρὶς πολυεφερόδια μαχόμε-
 νος, ἀπὸ τὸ ἄλλο βλέπει τὸν κίνδυνον
 τῆς ἐκπνεύσεως τῆς Ἑπαναστάσεως εἰς
 τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, τοὺς περισσοτέ-
 ρους ὁπλαρχηγούς της ὑποταταγμένους
 εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ ἀπὸ τὸν Μωρητᾶν
 τὴν Κυβέρνησιν λιπομνησθῆσαν καὶ προσ-
 παθοῦσαν νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ χωρὶς νὰ
 τοῦ στέλνῃ καμμιὰ βοήθεια. Δὲν θὰ λι-
 πομνησθῇ, οὔτε θὰ ὑπεχωρῇ. Εἰς τὴν
 δύσκολον ἐκείνην ὥραν ἀναπτύσσει τὸν
 ὑπεράνθρωπον ἐκείνον χαρακτήρα, καὶ

ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς
ταμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ συνεχίζει
τὴν χαραχθεῖσαν μεγάλην καὶ φωτεινὴν
πορείαν του. Μόνος του, ὀλομόναχος, μὲ
τὰ πιστά του παλληκάρια, θγαίνει ἀπὸ
τὸ Λεσίον καὶ διευθύνεται πρὸς τὰ Μύ-
τικα. Ἐναντίον του ἔρχεται τρομερὸς
τουρκικὸς στρατὸς, τὸν ὁποῖον ἀτυχῶς
καθοδηγεῖ ἓνας Ἑλλήν ὀπλαρχηγός.
Ἀπὸ ἐντροπὴν διὰ τὴν ἱστορίαν μας,
δὲν λέγομεν τ' ὄνομά του. Μὲ τὴν μι-
κρὴν στρατιωτικὴν του δύναμιν συνε-
κρούσθη πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ ὄχι
μόνον τοὺς κατενίκησε, ἀλλ' ἠῤῃξε τὸ
στρατόπεδόν του μὲ τετρακοσίους ἀνα-
θαρρήσαντας Ἑλληνας. Οἱ Τούρκοι
~~λειτουργοῦν~~ τὴν ἡττὰν των καὶ μὲ τρι-
πλάσιον στρατὸν ἐπέρχονται κατὰ τοῦ
Τσέλιου. Ἀλλὰ δὲν θ' ἀτήσῃ νὰ τὸν
διαλύσῃ. Τὴν νύκτα μεταβαίνει εἰς Πε-
ταλὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ περνάει εἰς τὸ Λε-
σίον, ὅπου ἀποκρούει λυσσωδῶς ὅλας τὰς
ἐναντίον του τουρκικὰς ἐπιθέσεις, δια-
τηρῶν ἀσβεστον τὴν λαμπάδα τῆς ἐλευ-
θερίας.

Ἀπὸ τὰ Ἴόνια καὶ ἀπὸ παντοῦ τοῦ
ἐρχονται θερμὰ συγχαρητήρια, ἐνῶ οἱ
Τούρκοι μένουں κατάπληκτοι ἀπὸ τὴν
συμφορὰν ποὺ ἔπαθον καὶ οὐχὶ εὐχαρί-
στως βλέπουں τὴν πρὸς βορρὰν τῆς Ἀ-
ναρκαλίας προέλασιν τοῦ Τσέλιου. Ἐάν
λίγο κρατήσῃ ἀκόμη ὁ Τσέλιος, ἡ ἐπα-
νάστασις θὰ ἀνάψῃ πάλιν εἰς ὁλόκλη-
ρον τὴν Δυτικὴν. Καὶ ἡ σκέψις αὕτη
κάνει τοὺς Τούρκους νὰ τρέμουں. Τόσο
στρατὸ κλητοποίησαν, τόσο αἷμα χύ-
θηκε, τόσο ἐντροπιάσθησαν ἀπὸ τὸν Ἰμ-
πραῖμ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους του καὶ τώ-
ρα ὁ Τσέλιος μονάχος νὰ θέλῃ νὰ τοὺς
ἀναστατώσῃ; Καὶ ὁ ἀγέρωχος Κιουντα-
χῆς, ποὺ εἰς τὰς Θήβας τὸν καθοδηγοῦν
οἱ ὀπλαρχεγοὶ ποὺ τοῦ ἐδήλωσαν ὑποτα-
γὴν, ἀποφασίζει νὰ μετέλθῃ πᾶν μέσον
κολακευτικόν, διὰ νὰ τὸν πείσῃ νὰ παύ-
σῃ ἀγωνιζόμενος διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς
Ἑλλάδος. Ἀκόμη ἐνεργεῖ καὶ ὁ Ἀλθα-
νὸς ἀρχηγὸς Βελίκο Γιάτσης καὶ ἐπαχει-
ρεῖ νὰ τὸν πείσῃ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ τοῦ δη-
λώσῃ ὑποταγὴν.

Περιφρονεῖ καὶ τοὺς δύο ὁ Τσέλιος
καὶ συνεχίζει τὸν ἀγῶνα του. Ἀπὸ τὴν
Ἰθάκην ὁ Βιάρος Καποδίστριας τοῦ
στέλνει τρόφιμα. Καὶ ὁ Βαρνακιώτης,
βλέπων ὅτι ἡ ἐπανάστασις χάει εἰς τὴν
καρτερίαν τοῦ Τσέλιου δὲν ἔσβυσε εἰς
τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, προσπαθεῖ νὰ
ἐκπνέλθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐπα-
ναστάσεως καὶ νὰ συμπράξῃ μὲ τὸν
Τσέλιον.

Ἡ Ἐπανάστασις ἔχει λάβει ἤδη ἀπό-
φασιν νὰ ἐνισχύσῃ σοβαρῶς πλέον τὸν
Τσέλιον εἰς τὴν ἀμυνάν του, νὰ ἀναξω-
γονήσῃ τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν Δυτι-
κὴν Ἑλλάδα, νὰ ἐπανακινήσῃ τὸ Μεσο-
λόγγι καὶ μὲ ἰσχυρὸν στρατὸν ἀκόμη νὰ
ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ἀπὸ
τὸ δίκροτόν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ στόλαρχος
Κόχραν, περιπλέων τὰ παράλια τῆς Δυ-
τικῆς Ἑλλάδος, ἀποστέλλει προσκλήρουν
πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς, ἐνθαρρύνων
αὐτοὺς. Ὁ νέος ἀρχιστράτηγος Τζούριτς
ἑτοιμάζει τὰ στρατεύματά του διὰ τὴν
ἐκστρατείαν καὶ εἰδοποιεῖ εἰς τὸ Λεσίον
παρὶ αὐτῆς τὸν Δῆμον Τσέλιον, τὸν
Τσόγκαν καὶ τὸν Ράγκον.

Ἀπὸ τὸ Διασωπτόν δέ, ὅπου ἔχει στή-
σει τὸ στρατόπεδόν του, ἀποστέλλει τὴν
κατωτέρω διαταγὴν πρὸς τὸν Τσέλιον:

Ἐκ τοῦ κατὰ Διασωπτόν Στρατο-
πέδου, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1827.
Στρατηγέ,

Ἐμειν πολὺ εὐχάριστος ἀπὸ τὸ μέρος
σας διὰ τὴν ὁποίαν ἔχετε φροντίδα νὰ
φιλάξετε τὴν θέσιν σας τὸ Λεσίον.
Προσπαθήσατε μὲ ὅλους τοὺς δυνατοὺς
τρόπους νὰ χρησιμεύσητε καὶ ἤδη εἰς
τὴν πατρίδα καὶ νὰ προσφέρητε τὰς
πρὸς αὐτὴν δουλείσεις σας. Ἄν εἶναι
δυνατὸν (χωρὶς ν' ἀφήσητε νὰ κινδυ-
νεύσῃ τὸ Λεσίον) θέλετε κινήσῃτε καὶ
μακρὰν ἀπὸ τὴν θέσιν σας σιαιφώνως
μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Τσόγκα κατὰ τὸν
ἐξθρόν. Ἐχω πεποιθῆσθαι ὅτι θέλετε κά-
μα πᾶν ὅ,τι ἡμπορεῖτε διὰ τὸ ὄφελος
τῆς πατρίδος. Ἐλπίζω ὅτι θέλω δυνηθῆ-
ναι ὅπως ὀλίγου νὰ συμπράξω μὲ τὰ ἀν-
δρεία στρατεύματα τῆς Δυτικῆς Ἑλλά-
δος.

Ὁ Ἀρχιστράτηγος
Ρ. Τζούριτς

Πρὸς τὸν στρατηγὸν Δῆμον Τσέλιον
Εἰς Λεσίον.

Ὁ Τσέλιος ἐκτελεῖ πιστὰ τὴν διατα-
γὴν τοῦ ἀρχιστρατηγοῦ, ὁ ὁποῖος σπεύ-
δει νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ τὰς πρὸς
τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας του καὶ νὰ τοῦ
ἀναγγεῖλῃ καὶ τὴν μεγάλην εὐχάριστον
εἰδήσιν τῆς καταστροφῆς τοῦ Αἰγυπτια-
κοῦ στόλου εἰς τὸ Ναυαρίνον. Ἀλλὰ οἱ
Τούρκοι δὲν ἐννοοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν
ποτὲ τὴν Στερεάν. Καὶ τώρα, δι' εἰκο-
στὴν φορὰν πάλιν, προσπαθοῦν νὰ
προσελκύσουν τὸν Τσέλιο. Τοῦ γράφει ὁ
Διοικητὴς τοῦ Μεσολογγίου ἐν' ἀφήσῃ
τὸν διέθροισ δρόμον ποῦ ἔπασσε καὶ νὰ
ἐγγὴ νὰ λάβῃ τὸ βασιλικὸ ῥάγος καὶ τοῦ
τάξῃ εἰς ἀντάλλαγμα τὸ καπετανάτο
τοῦ Βενέτικου καὶ τὰ μισὰ Κράδδαρα.
Οὔτε κἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν Τούρκου Διοι-
κητὴ τοῦ Μεσολογγίου. Διότι ὅχι μόνον
τὰ Κράδδαρα καὶ τὸ Βενέτικο θὰ πάρῃ
ὁ Τσέλιος ἀλλὰ καὶ τὸ σπαθὶ του, ἀλλὰ
καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον Μεσολόγγι καὶ θὰ τὰ
δώσῃ ἐλεύθερα εἰς τὴν πατρίδα του. Καὶ
πῶς ἀνακατελήφθῃ τὸ Μεσολόγγι, θὰ
ἴδωμεν αὔριον.

Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ

Ο ΠΕΡΙΦΛΗΜΟΣ ΓΕΡΟ-ΔΗΜΟΣ

Ὁκαπετάνιος ποὺ πο-
λέμησε ἐπὶ εἴκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια
κατὰ τῶν Τούρκων.

Τοῦ ἀρχισυντάκτου μας
κ. Ε. Θ. Γεηγορίου

7ον

Καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος Τζούτζι φθάνει εἰς τὸ Σηράμπερον καὶ ἐγκαθίστη τὸ στρατώσδόν του εἰς τὸ Δραγαμίστρον. Ὁ Τσελιος καλεῖται ν' ἀφήσῃ τὸ Λεσίον καὶ νὰ πῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Τὸ Λεσίον θὰ τὸ διοικῇ καὶ θὰ τὸ ἐπε-ρασιάζῃ ὁ ἡγούμενος τοῦ ὁμονύμου μοναστηρίου. Ἰδοὺ καὶ ἡ σχετικὴ διαταγή:

Ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δραγαμίστρον
τῇ 13 Ἰαννουαρίου 1828.

Ἐπὶ τὸν Στρατηγὸν Δῆμον Τσελιον.
Ἐδιατάσσεται διὰ τῆς παρούσης νὰ μετακινήσῃτε εἰς τὸν Λεσιόν εἰς τὸ σῶμα σας τοὺς ἐκείσε ἐντασσόμενους στρατιώτας σας, διότι ἡ φροντίς τῆς θέσεως ἐκείνης ἐντασσέσθῃ παρ' ἡμῶν εἰς τὸν ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου Λεσιόνου.

Ὁ ἀρχιστράτηγος
Ρ. Τζούτζι

Καὶ ὁ Τσελιος παραδίδει τὸ Λεσίον εἰς τὸν ἡγούμενον. Τὸ ἐκάρτησε γὰρ ἐπὶ μῆνας μὲ ἀρετὰς θυσίας καὶ μὲ αἷμα. Ἦτο τὸ μόνον μέρος ποὺ δὲν εἶχε ὑποκύβῃ εἰς τὸν Τούρκον.

Τώρα δὲ καὶ τραβήξουν κατὰ τοῦ Μεσολογγίου. Ὁ Κωνσταντῆς πληροφορεῖται πρὸς σκοποὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀποστέλλει σημαντικὴν ἐφοδωκομένην πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου. Οἱ Τούρκοι στρατώσονται στεροφόντῃ παντελῶς ἀφου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ποὺ στέλλει ὁ ἀρχιστράτηγός του μαζί μὲ τὰ πολεμικὰ ἐν δὴ τὸν λάβουν ποτὲ. Ὁ Τσελιος, ὁ Βάτσαρης, ὁ Μασαῆς καὶ ὁ Στάσιος εἶναι δὴ τὴν ἀφῆρουν νὰ φθάσῃ ποτὲ. Ἐνεργούντες ἀπὸ κοινῆς προσπάθειας τὴν ἐφοδωκομένην, τὴν ἐκάρτησαν καὶ ἐκάρτησαν πρὸς στρατιώτας τῆς. Καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν Ἑλλάδα ἕνας στρατιώτης φεύγει διὰ τὸν Μοραβὶν διὰ ν' ἀνεγγίξῃ εἰς τὴν Κεφάλονσαν ὅσα δὲν καταφύγῃ νὰ ἐνσχυρῇ ἡ φρουρὰ τῶν Τούρκων εἰς τὸ Μεσολόγγιν.

Ἀλλὰ μαζί μὲ τὸν στρατιώτην αὐτὸν φεύγει πρὸς τὰ Μύτικα, κρυφὰ καὶ πάλιν μυστικῶς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Τζούτζι, καὶ ὁ στρατηγὸς Τσελιος. Ἦτο μὲν μυστικὴ ἀποστολὴ, πλειστάς ἐπὶ ἀνελιφθεῖσα καὶ ἡ ἀποία ἐστέρθη ἐπὶ πλῆθους ἐπιτυχίας, ἀλλὰ ὁ σκοπὸς τῆς δὲν ἐγνώσθη ποτὲ. Κατ' ἄλλους, ὁ Τσελιος πῆγε εἰς τὰ Μύτικα διὰ νὰ τὰ ξανασηκώσῃ πάλιν εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ κατ' ἄλλους δὲ συνετηθῇ μὲ τὸν ἀποστάτην Βαλκανιῶτην καὶ προσεπάθειεν αὐτὸς τώρα πάλιν τὸς φορεῖς τοῦ εἶχε προτείνει νὰ πῇ μὲ τοὺς Τούρκους, νὰ τὸν πείσῃ ὅσα ἔχει καθῆκον νὰ ἐπενέλθῃ ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς σημαίας. Τεῖλος κατώρθωσε διὰ διαφόρων ἐνεργειῶν του τὴν προέλασιν τοῦ στρατιώτου. Ἀυτοὺς δὲ μετὰ ταῦτα, ὁ Τζούτζι τὸν διέταξε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ Αἰτωλικοῦ τὸ ταχύτερον. Καὶ αὐτὸ ἔγινε καὶ μετὰ πᾶσι καθόν νέα ἐκστρατεία ἐτοιμάζεται κατὰ τῆς Βοιωτίας. Πρωτοπορεῖ τῆς στρατιᾶς τοῦ Τζούτζι εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Τσελιου, ὁ ἀπὸς καταλαμβάνει τὴν θέσιν Παραβίον, μόλις ἀπέχοντες τρεῖς ὥρας ἀπὸ τὴν Βάκωναν.

Καὶ εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς θριάμβους
 τοῦ ὁ Δῆμος Τσέλιος ἔρχεται νὰ προσ-
 θῇ ἀκόμη ἓνα: Ξαναγύρισε κάτω ἀπὸ
 τὴν σημαίαν τῆς πατρίδος τοῦ τὸν Βαρ-
 νασιώτην. Ὁ πανίσχυρος ἀπαραχηγὸς, ὁ
 πρῶτος τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν
 διαγωγὴν του εἶχε δάψῃ σπουδαίως
 τὸν ἀγῶνα εἰς τὴν Δυτικὴν Στερεάν.
 Ἐὰν εὕρισκετο μαζί με τοὺς ἀγωνιζομέ-
 νους ἀπαραχηγούς, ἀσφαλῶς ἡ τύχη τῆς
 ἐπαναστάσεως εἰς ὅλην τὴν Στερεάν θὰ
 ἦτο διαφορετικὴ. Πολλὰ θυσία θὰ εἶ-
 χον ἀποφειχθῇ, ὀλιγώτερον αἷμα θὰ εἶ-
 χε χυθῇ καὶ οἱ Τούρκοι θὰ εὕρισκον με-
 γαλειτέραν ἀντίστασιν εἰς ὅλας τὰς
 εἰσβολὰς πρὸς κατάντηξίν της. Ὁ μόνος
 ποὺ ἔμεινε κρατῶν ἀσβεστον τὴν λαμ-
 πάδα τῆς ἐλευθερίας ἦτο ὁ Τσέλιος μα-
 ζὶ με τὸν Τσόγκαν καὶ τοὺς Ράγκους.
 Καὶ τὸ Λεσίνι ἀποτελεῖ ἓνα μικρὸ Με-
 σολόγγι γιὰ τὸν ἀγῶνα. Τὸ μεγαλύτερον
 κακὸ ποὺ ἔκαμε εἰς τὴν Ἐπανάστασιν ὁ
 Βαρνασιώτης ἦτο τοῦτο: ὅτι λόγῳ τῆς
 μεγάλῃς του ἐπαιροῆς, τῆς ἰσχύος του
 καὶ τῆς φήμης ποὺ ἔχαιρε λόγῳ τῆς ἰκα-
 νότητός του καὶ τῆς ἐνδόξου καταγωγῆς
 του, κατώρθωσε νὰ παρασύρῃ τοὺς πλεί-
 στους ἀπαραχηγούς νὰ ὑποταχθῶν εἰς
 τοὺς Τούρκους. Καὶ αὐτὸς ἐπὶ ἔτη ὀλό-
 κληρα ἠγωνίζετο πεισιμόνως νὰ πείσῃ
 τὸν ἀνιπτόταχτον Τσέλιον νὰ δηλώσῃ ὑ-
 ποταγὴν εἰς τοὺς Τούρκους. Τώρα ὁ
 Τσέλιος παρουσιάζει εἰς τὸν ἀρχιστρά-
 τηγον Τζοῦρτζ τὸν Βαρνασιώτην.

Ἄλλ' οἱ Τούρκοι δὲν θὰ ἡσυχάσουν
 ποτέ. Καὶ ἀπὸ τὴν Πρέβεζαν καὶ τὴν
 Ἄρταν ἐτοιμάζουν νέαν εἰσβολὴν εἰς
 τὴν Στερεάν διὰ τῆς Πούττας. Μία θέ-
 σαις ἰσχυρὰ ὑπάρχει εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλ-
 λάδα, καλοισμένη σταληνοκούλια. Αὐτὴν
 τὴν θέσιν διατάσσει ὁ Τζοῦρτζ τὸν Τσέ-
 λιον νὰ κρατήσῃ καὶ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς
 Τούρκους. Ἐν τῷ μεταξύ, χάρις εἰς ἐ-
 νεργείας τοῦ Τσέλιου, κατορθώσαντος
 νὰ μὴ ἐνισχυθῇ ἡ φροινιά της, ἡ Βόνι-
 ρσα παρεδόθη εἰς τοὺς Ἕλληνας. Δοξο-
 λογία τελεῖται διὰ τὴν νίκην καὶ οἱ ἀρ-
 χηγοὶ ἀσυγκράτητοι, μ' ἐπὶ κεφαλῇς τὸν
 Τσέλιον, ζητοῦν ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον
 νὰ τοὺς ἐπαρέσῃ νὰ ἐπεκτείνων τὰς ἐ-
 πιχειρήσεις των. Πέπειτοι τὸ ταχύτερον
 ὅτι ἀνεπαρκαλεφθῶν τὸ Μεσολόγγι καὶ ἡ

Ναύπακτος. Εἰς τὸ Λουτράκι συναντῶν-
ται ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ μετὰ τὸν ἀρχιστράτη-
γον Τζούρτζι καὶ μετὰ σύσκεψιν μακρὰν,
ἔσαν ξαναγυρίζον ἐῖς τὰς θέσεις των,
ὁ Τζούρτζι ἐκδίδει ἀπὸ τὴν Βόνιτσαν τὴν
κατωτέρω διαταγὴν:

Ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Βόνιτσαν Γενικοῦ
Στρατοπέδου, 9 Μαρτίου 1829.

Ἐγκύκλιος

Πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν σωμάτων

Ἐλάβον μετὰ ἄκραν εὐχαρίστησιν τὴν
γραφὴν σας ἀπὸ τοῦ ὁ Στρατηγὸς Τσόγ-
κας μοῦ ἐπαρουσίασε.

Μίαν γραφὴν ἣ ὁποία σᾶς κάμνει με-
γάλῃν ἀμὴν, καθὼς καὶ τῶν ἀξιωματι-
κῶν καὶ στρατιωτῶν μας.

Αὐτὴ ἡ εὐγενικὴ ἐπιθυμία τοῦ νὰ μὴ
χαθῇ στιγμή ἀπὸ τοῦ νὰ δουλεύετε τὴν
πατρίδα, εἶνε τὸ σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁ Θεὸς
θέλει ἐξοκολουθεῖ νὰ στεφανώνη τὸ
στρατιωτικόν μας μετὰ εὐτυχίᾳ ἀποτελέ-
σματα. Καὶ τὸ παράδειγμα τοῦτο τοῦ
στρατεύματος θέλει γίνῃ τὸ σημεῖον τοῦ
πανήματος τῶν ἐκεῖθεν τοῦ Ἀμβρασακοῦ
κόλπου Ἑλλήνων διὰ νὰ λάβωσι τὰ ὀ-
πλα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος
των, ἐὰν ὁ κανονιοβολισμὸς τῆς Βονί-
τσας δὲν τοὺς ἔκαμε ἀκόμη νὰ τὰ λά-
βωσι.

ΒΛΕΠΤΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 2α: ΣΕΛΙΔΟΣ)

Ἄς κληθῶμεν λοιπὸν τὴν Δευτέραν
πρὸς χωρὶς ἄλλο.

Στέλλω ἀμέσως εἰς Αἴγιναν ἓνα ἀξιωματικὸν μὲ γραμματῆά μου παρακαλῶν-
τας τὴν Α. Ε. τὸν Κυβερνήτην διὰ νὰ
μᾶς στείλῃ τοὺς μισθοὺς τῆς τομηνίας
καὶ τὰ σιτηρεσία τῶν στρατευμάτων καὶ
εἴμαι δέδοκος ὅσα θέλει φθάσῃς εἰς ὀ-
λίγας ἡμέρας.

Μὲ τὸ νὰ μὴν εἶνε εἰς τὸ φροντιστή-
ριον τοῦτο χρήματα, στέλλω ἐπὶ τῆς
εἰς Παλαιὰς Πάτρας, διὰ νὰ δυνηθῶ
νὰ φέρω χρήματα πρὸς πληρωμὴν τῶν
εἰκοσι ἡμερῶν σιτηρεσίων καὶ ἐλπίζω νὰ
τὰ λάβωσι ὅσα φθάνοντες εἰς τὸ νέον
στρατώμα.

Ὁ ἀρχιστράτηγος
Ρ. Τζούνης

Ὁ ἀρχιστράτηγος, καταπιήσας τὰς
ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις, τὰς διατάσσει νὰ
καταλάβουν τὴν κυρίαν ὁδὸν ἣ ὅποια ἄ-
γει διὰ Μαιρινόρους εἰς Ἄρταν, τὸν
δὲ Τσέλιον νὰ καταλάβῃ τὴν στενωπὸν
ἣ ὅποια ἄγει ἀπὸ κάποιον πύργον ὃ ὀ-
ποῖος εὐρίσκεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ
Μαιρινόρους καὶ νὰ παρεμποδίξῃ τὴν
ἐξοδὸν ἐκ τούτου τῶν ἐχθρῶν. Ἡ φρου-
ρά τοῦ πύργου ἀναγκάζεται νὰ παραδο-
θῇ εἰς τὸν Τσέλιον καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀ-
ναγκάζονται νὰ παραδοθῶν καὶ οἱ Τοῦρ-
κοὶ τῆς Κούλιας. Δὲν μένει νὰ παραδοθῇ
παρὰ ὁ Κραθασαράς καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀρχι-
στράτηγος ἔχει δυσπρόσιτους πληροφο-
ρίας διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν τουρκακῶν
δυνάμεων εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἀσπα-
νασίαν, στέλλει τὸν Τσέλιον νὰ τὰς ἐξα-
κριβώσῃ.

Ἐν τῇ μεταξὺ τὸ Μεσολόγγι παραδίδεται. Μετὰ τρία χρόνια, ἐκείνη εἰς τὰ ἑσπέρια τοῦ θά ἑνωματισμοῦ ἡ ἑλληνικὴ σημαία.

Ἰδοὺ ἡ συνθήκη τῆς παραδόσεώς σου:

Συνθήκη

περὶ ἀναστήσεως τοῦ Μεσολογγίου

Συνθήκη γενικὴν μεταξὺ τοῦ Μουσουλμάν Κρητιστοῦ, πληρεξουσίου τοῦ φρονήσιου Μεσολογγίου, καὶ λοιπῶν προτίστων Ὀθωμανῶν καὶ τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου Βαρουσιώτου καὶ Ἰωάννου Παπαρηγοπούλου, κατ' ἐπιτροπὴν τοῦ ἐπαρχοῦ καὶ πληρεξουσίου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινου τῆς Ἑλλάδος.

Ἀφ' οὗ ἐν Μεσολογγίῳ Ὀθωμανοὶ ἐπολεμήθησαν καὶ ἐπολεμήθησαν διὰ τῆς καὶ διὰ θαλάσσης πολὺν χρόνον, ὁλοκαύσαντες ὅτι δὲν ἤμικονεν ὅτι ἀνατίθωνται περισσότερο, ἀπεφάσαντες ὅς ἀπολαύσαντες:

α) Νὰ πιάγουν διὰ θαλάσσης οἱ φρεγάτες τῶν ἐν Μεσολογγίῳ Ὀθωμανῶν συντροφεύμενα μετὰ τοὺς ἀνδρας των, συμποσούμενα ὅλα ψαχὰ σχεδὸν ἐξασπίσαι καὶ νὰ πληρωθῇ ὁ ναύλος των ἕως Σαγιάδα Πρεβέζης ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Τὰ ἄνω πλοία θέλουν ἢ συντροφεύμενα ἀπὸ δύο πολιτικὰ ὁ ἀσφάλισαν.

β) Αἱ ἄνω φρεγάτες θέλουν ἐκδοκασθῇ ἐκείνους ὅπου ἐδωκεν ὅτι τὰ πλοία εἶναι ἑτοιμα παύσαντες μετὰ των ὅσα ἀπὸ τὰ πεινρὰ των εἶδη ἢ πράγματα θέλουν ἔσθαι των ζώων.

γ) Εἰς τὴν ἑκείνην οἱ φρεγάτες ἔχουν εἰς τὰ πλοία ὅλα τὰ λοιπὰ στρατεύματα μετὰ τὰ ζῶα των θέλουν ἀναχωρεῖσι διὰ τῆς εἰς παύσαντες ἐνέχοντες ἀπολαύσαντες κατὰ θέλησιν τοῦ Καπετάν Γεωργίου Βαρουσιώτου, ὅπου θέλει τοὺς συντροφεύει ἕως τὴν Πούνταν τῆς Πρεβέζης διὰ νὰ μὴν ἐνοχληθῶν κατ' ὁδόν.

δ) Ὅλα τὸσόν αἱ διὰ τῆς εἰς κατὰ καὶ οἱ διὰ θαλάσσης θέλουν ἀναχωρεῖσι μετὰ τὰ ἄνω τὰ των καὶ λοιπὴν κινῇ τὴν περιστάσιν.

ε) Ἀφ' οὗ ἔχουν εἰς τὰ πλοία οἱ φρεγάτες των θέλουν διακοσῇ ἐκείνους τὴν πληρεξουσίων πατριάρχων δύο γυναικας νὰ ἐξέλθουν μετὰ ἀφ' οὗ καὶ ὅσα γυναικας θέλουν νὰ μένουν μετὰ τοὺς χριστιανούς νὰ μένουν καὶ ὅσα γυναικας νὰ μένουν μετὰ τοὺς Τούρκους νὰ μένουν μετὰ αὐτούς. Ἐάν καμία ἀπὸ ἐκείνας ὅπου μένουν μετὰ τοὺς Ἕλληνας εἶχε παρὶ ὁμολογούμενον, ἀπὸ τὴν ἰδίαν μητέρα, ὅτι εἶχε ἀπὸ Ὀθωμανῶν, νὰ τὸ κρατῇ ὁ πατὴρ των.

στ) Τὰ ἀνθρώποι εἶτε θηλικῶς εἶτε ἀρσενικὰ παῖδά, οἷτε ὀλιγώτερον τῶν 14 χρόνων, εἴαν εἶναι καὶ τουρκισμένα νὰ κρατῶνται ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, χωρὶς νὰ ἐξελθῶνται ἢ ἐλθῶνται των, τὰ ὅσα ἐπὶ σκηνῶν αἱ Ὀθωμανοὶ νὰ τὰ φραγρῶσιν ὅλα. Καὶ εἴαν εἰσέλθῃ κανεὶν χωρὶς νὰ τὸ παροικῶσιν οἱ θέλοντες νὰ τὸ παροικῶσιν γὰρ Τούρκων θέλουν εἶναι παροικῶντες τῆς συνθήκης.

ζ) Ὅσα πράγματα ἔχουν ὅσα κινεῖται τὰ ὅσα θέλουν νὰ πληρωθῶν ἡμεροῦν νὰ τὰ δώσουν εἰς ὅσων θέλουν ἡμερῶς χωρὶς ἄλογα.

η) Τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα δὲν θέλουν εἶναι ἢ πληρωθῶν εἰς τὸ φρονήσιον τοῦ Μεσολογγίου εἴαν πρῶτον δὲν ἔδωγουν ὅλα οἱ ἐν αὐτῷ Ὀθωμανοί.

Τῆς παροικίας συνθήκης ἔχουν δύο ὅσα καὶ ἐπαρῶνθησαν ἀπὸ τὴν πληρεξουσίων πατριάρχων καὶ ἐπαρῶνθησαν ἀπὸ τὰ μέρη ἀφ' οὗ καὶ νὰ ἔχουν ὅλην τὴν λαὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Ἐν Μεσολογγίῳ 1829 τῇ 29 Μαΐου Προσθέντων ὅτι εἰς τὴν ἄνω συνθήκην ἐννοοῦνται καὶ οἱ ἐν Αἰτωλίδι Ὀθωμανοί.

Μουσταφᾶς Γαλιῆς
Σουλτᾶν Ζουλομεράκης
Χασάν Τακτοῦλας
Πέας Ἀσίμης
Χατζὶ Κωνσταντῆς
Φηγάνος Ὀκουλῆς
Ἰωάννης Παπαρηγοπούλος
Γεώργιος Βαρουσιώτης

Τὸ Μεσολόγγι πάλιν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Πόσα θύματα, πόσα ἀγῶνες—γυμνασμοί, τί ποταμοὶ αἱμάτων! Μὴ ἐλπίδα, ἕνας θρόνος! Καὶ ὅτι δὲν εἶχε κίνη γὰρ αὐτὸ τὸ Μεσολόγγι ὁ Τούρκος! Ἀλλὰ τί ἔκαμε γὰρ αὐτὸν ἡ κατὰ καὶ πῶς τὸν ἔκαμε θά τὸ ἰδοῦμε αἶψαν. Ὁ Τούρκος ὁ παρῶν, αὐτὸς καὶ ἦτο παρῶντος ἀρχηγὸς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἑκταστάσεως, ὁ κατεστάς καὶ δὲν ἔκαμε στὴν Τούρκω, καὶ εἶχε χόρα τὸ εἶμα του γὰρ καὶ ἰδὲ ἐκείνη τὴν κατὰ καὶ ἐκείνη Κόρινθον, κατεστάς τὸν Τούρκω εἰς τὰ χρόνια, σφραγίσαν τὴν σημαία τοῦ ἀντάγων κατὰ τοῦ ἴσου τοῦ Κράτους του, καὶ ἦτο καὶ αὐτὸς ἕως ἀπὸ τοὺς δημοκράτους του.

Ε. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 5/5/1930

Αἱ μορφαὶ
τοῦ ἀγῶνος

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΗΜΟΣ - ΤΣΕΛΙΟΣ Ο ΠΕΡΙΦΗΡΟΣ ΓΕΡΩ-ΔΗΜΟΣ

Ὁκαπετάνιος ποὺ πο-
λέμησε ἐπὶ εἴκοσι πέν-
τε ὁλόκληρα χρόνια
κατὰ τῶν Τούρκων.

Τοῦ ἀρχισυντάκτου μας
κ. Ε. Θ. Γρηγορίου

Βον (ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ)

Λησμόνησε πολλοὺς ν' ἀναμείψη ὅπως
ἔπρεπε ἡ πολιτεία τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος,
ἀπὸ ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ὤφειλε
τὴν σύστασίν της. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν
ἦτο καὶ ὁ ἀδάμαστος λέων τῆς Δυτικῆς
Συερίας, ὁ Τσέλιος. Πεντακοσιαρχο τὸν
ἐνόμασε ὁ Κυβερνήτης. Οὔτε κἂν χι-
λιάρχο, τὸν στρατηγὸν ποὺ ἐτήρε δλον
τοὺς προδιδασμούς του ἀπὸ τὴν Κυβερ-
νήσι τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐπάνω εἰς τὰ
πεδία σκληρῶν μαχῶν. Ἐνα ἔγγραφο
γεμῆτο παρὰ καὶ παρὰ τὸν στέλλει
στὸν Κυβερνήτη διὰ τὴν ἀδικίαν ποὺ τοῦ
ἔκαμαν. Καὶ περιορίζεται σ' αὐτὸ μόνον
τὸ ἔγγραφο. Δὲν κάνει οὔτε στάση, οὔτε
ἐπανάστασι γιὰ τὸ προσωπικόν ζήτημα.
Ὑπομένει. Γιατί ἔνα ἄλλο ζήτημα, περισ-
σότερο ἀπὸ τὸ προσωπικόν του, τὸν ἀπα-
σχολεῖ: τὸ ζήτημα τῶν συνόρων ποὺ χα-
ράσσουν οἱ ἰσχυροὶ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν
νέαν Ἑλλάδα.

Ἐνα γράμμα ἀπὸ τὸ Ἄργος, τοῦ φί-
λου του στρατηγοῦ Εὐμορφοπούλου, τὸν
πληροφορεῖ ὅτι κατὰ τὸ ὑπογραφὲν πρω-
τόκολλον τῆς 25 Μαρτίου 1830, τὰ ὅρια
τῆς Ἑλλάδος ἐτίθεντο εἰς τὸν Ἀχελῷον
καὶ Σπερχειόν. Τὸ Ἀργεῖον, τὸ Ἀγγε-
λόκαστρον, μέγα μέρος τῆς Ναυπλίου, μέρος
τῆς Δωρίδος, ἅπανα ἡ Φθιώτις ἀπεκλείοντο,
ἡ δὲ Κρήτη, ἡ Σάμος, ἡ Σκόπελος καὶ αἱ λοιπαὶ πέριξ νῆσοι εἰε-
νον στὸν Τούρκον. Πάθος καὶ θλίψις
καταλασιδάνουν τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον.
Ὁ Κυβερνήτης διαμαρτύρεται. Ἡ Γε-
ρουσία βλέπει κραυγὴν ὀδύνης. Ὅλος ὁ
πολεμικὸς λαὸς ἀτ' ὤρου εἰς ἔβρον συν-
ταράσσεται. Ἀπὸ τὸ Ἄργος, ὁ Εὐμορ-
φοπούλος, ἐκθέτει σινατικῶς τὰ τοῦ
πρωτοκόλλου, ὑποδεικνύει ὅπως οἱ πολε-
μικοὶ ἀρχηγοὶ προσηύχον τὸν θάνατον
παρὰ αὐτὴν τὴν ἀσωκατάστασιν τοῦ ἔ-
θνους. Καὶ εἰς τὸν Τσέλιον προτείνει,
ὅπως εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ἐνεργήσῃ
ὅτι ποῦνα ποῶς ματαίωσιν τοῦ τόσον
σοβαροῦ κινδύνου ποὺ διατρέχει ἡ πα-
τρίς.

Ἀργότερα, πολὺ ἀργότερα, ὁ Τσέλιος
ἐπεβίβη εἰς χιλιάρχον. Ἡ δολοφονία
τοῦ Καποδίστρια τὸν εὐρίσκει φρούραρχον
Βονίτσης. Ὁ,α ἔγινε ἕως τώρα,
ἀπειλεῖ νὰ τὸ συντρίψῃ ἡ ἀναρχία. Ἴδου
δμως διὰ ἐπὶ τέλους μὰ τὰς θὰ μὴ
στὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος. Τὰ σύνορά
τῆς μεγαλύνουν κάπως καὶ θ' ἀπακτίσῃ
καὶ θασιλέα. Ὁ Τζούρτζι, ὁ ἀρχιστρά-
τηγος τῆς τελευταίας περιόδου εἰς τὴν
Ἐπανάστασιν καὶ τώρα ἐκτὸς ὑπερε-
σίας, σπεύδει ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Τσέ-
λιο τὴν προσεχὴ ἀφίξιν τοῦ Ὁθωνος
καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας. Ὁ στρατάρχης
μὲ τὸ αὐτοῦ ἵππος, ποὺ ἔγραφε τόσο
τυπικῶς διαταγὰς στοὺς καπεταναίους,
γράφει τώρα σὲν φίλος σὶν καλὸ τοῦ
συνεπιπολεμιστοῦ.

Ἐπὶ τὸς τὸν γενναῖότατον χιλιάρχον

Ἡρόκρον Δῆμιον Τσέλιον

Εἰς Βόνιτσαν

Ἀκαδέ μου καπετὰν Δῆμο Τσέλιο.

Ἔλαβα τὸ γράμμα σου καὶ σὲ εὐχα-
ριστῶ εἰς τὰς φιλικὰς ἐκφράσεις, μεί-
νετε θέλωσας διὰ δὲν θέλει ἐξαλειφθῇ
ποτέ ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου τόσον ὁ πα-
τριωτισμὸς σου, καθὼς καὶ τόσαι ἀρε-
ταὶ αἱ ἀποίας σὲ ἐχαρακτήρισαν καὶ σὲ
χαρακτηρίζουν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ὅσον
ἀπὸ μέρος μου, δὲν θέλω λείπει ἀπὸ τοῦ
νὰ φροντίζω διὰ τὸ καλὸν καὶ εὐτυχίαν
ὅλων ἐκείνων οἵτινες ὑπερέστησαν μὲ ἐν-
θουσιασμὸν καὶ εὐσέβειαν τὴν πατρίδα,
πολὺ περισσότερο διὰ τὸν Δῆμιον Τσέ-
λιο, εἰς τὸν ὅποιον ἐξαρέτως χραιστώ
νὰ ἐξηγήσω εὐχαριστίας ἀπειρῶν εἰς
τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν τοῦ πρὸς τὸ
ἔθνος. Αἱ εἰδήσεις τὰς ἀποίας σήμερον
ἐλάβομεν μᾶς κἀννοῦν νὰ θεβαινωμεν
διὰ εἰς διάστημα δέκα πέντε ἡμερῶν θέ-
λει εἶνε φθασμένοι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς
καὶ ἡ Βασιλεία.

Σὲ ἀσπάζομαι εὐλαρικῶς καὶ εἰμια

Ὁ φίλος σου

P. Τζούρτζι

Τῇ 20ῇ Δεκεμβρίου.

Σὲ δεκαπέντε ἡμέρας ἦλθον πράγματα
εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ
Ἀντιβασιλεία. Ποῖον ἦτο τὸ πρῶτον
παράσημον ποὺ ἀπένευμεν ἡ Ἀντιβασι-
λεία εἰς τὸν Τσέλιο γιὰ τοὺς ὑπὲρ πα-
τρίδος τόσους ἀγῶνας του; Νὰ τὸν ὑπο-
βιβάζῃ εἰς ταγματάρχην καὶ νὰ τοῦ ἀνα-
θέσῃ τὴν διοίκησιν τοῦ δουτάγματος
τῶν Ἀεροβολιστῶν, τοῦ τακτικοῦ στρα-
τοῦ ποὺ ἤρχισε νὰ ὀργανώῃ ἡ στρα-
τιωτικὴ θαλασρικὴ ἀποστολή. Ἐστὶ ἤρ-
χето ν' ἀνταμείνῃ τὸ Κράτος ἕναν ἀπὸ
τοὺς λαμπροτέρους τοῦ ἥρωας, ποὺ σὲ
τόσας στιγμὰς δύσκολας ἔμεινε πιστὸς
εἰς τὸ καθήκον του, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ
μαζὶ μὲ ἄλλους τὸ Κράτος ποὺ τόσο
ἄτροπα ἤρχето νὰ τὸν ἀδικήσῃ. Τὸν ἐέ-
χασε τόσον γρήγορα ἡ πατρίς του, τὴν
ὅποιαν αὐτὸς ἐπὶ εὖροσι χρόνια δόκλειχα
δὲν ἔβλεπε οὔτε μὴ στιγμή; Γιατὶ τὸν
προσέβαλλον ἔτσι; Αὐτὸς δὲν ζή-
τησε τίποτε ἕναντι τῶν μεγάλων τοῦ
ὑπερησιῶν. Περίμενε τὴν πατρίδα ὅχι
ν' ἀνταμείνῃ, ἀλλὰ νὰ τοῦ ἀναγνωρίσῃ
τὰ γὰλῶνα τοῦ στρατηγοῦ, ποὺ τοῦ ἄξι-
ζαν, ποὺ τᾶχε πάρει μὲ τὸ τρομερὸν ἀπαιθί-
τον, πολεμώντας μὲ τὸν Κατσαντώνη καὶ
θραιβεύοντας μὲ τὸν Καραϊσκάκη εἰς
τὴν Ἀράχωβα καὶ κρατώντας τὴν Ἐπα-
νάστασιν εἰς τὴν Ἀνακτὴν Στερεάν, δταν

(Ἐβλέπε συνέχεται)

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Ηγείτο ο Ελίας και ο Σπυρίδων, όμοιοι
 και οι δύο με τον άδελφό τους Ιωάννη
 και επίσης σαν τους Τριτάτους, γιό-
 ρους σίγουρα, σίγουσ αλήτες· με τον
 όμοιο, τον Τριτάτο, τον άδελφό τους
 σπυρίδων· οι άλλοι όμως έχουν
 την "Ενοχολογία, τους ηρωικούς
 αλήτες και το δόγμα, και είναι οι
 ίδιοι με τον Ελίο, τον Σπυρίδων, τον
 Ιωάννη και τον Τριτάτο, οι ίδιοι
 και ομοιοί με τον Ελίο, τον Σπυρί-
 δων και τον Τριτάτο. Οι άλλοι όμως
 είναι οι ίδιοι με τον Ελίο, τον Σπυρί-
 δων και τον Τριτάτο, οι ίδιοι και
 ομοιοί με τον Ελίο, τον Σπυρίδων
 και τον Τριτάτο, οι ίδιοι και ομοιοί
 με τον Ελίο, τον Σπυρίδων και τον
 Τριτάτο, οι ίδιοι και ομοιοί με τον
 Ελίο, τον Σπυρίδων και τον Τριτάτο,

[illegible][illegible][illegible][illegible]

“Αλλ’ ἴδωθ, πόθεν δύσ ἐς; ἀνεπὶ
οὐκ, οὐκ καὶ τοῖς θεοῖς καὶ τῇ
τοῖς; ἰσχυροῦς ἀνδρὺς ἡρώδης,
καὶ καὶ; ἰσχυροῦς καὶ τῇ ἰσχυροῦς
ἀνδρὺς. Τὸν ἡρώδης. “Εἰς ἀνδρὺς
δὲ τὸ ἀνδρὺς καὶ τὸ ἀνδρὺς, καὶ
τὸ ἀνδρὺς εἰς 63 ἔτος. Εἰς ἀνδρὺς
καὶ τὸ 1854. Εἰς ὃ ἀνδρὺς τὸ ἀνδρὺς
καὶ τὸ ἀνδρὺς καὶ ὃ ἀνδρὺς τὸ ἀνδρὺς
καὶ τὸ ἀνδρὺς ἀνδρὺς. ἀνδρὺς.”

[illegible][illegible]

E. Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΑΥΡΙΟΝ: Νικήτας Στυ-
 ματόπουλος, ο τουρκοφά-
 γος Νικηταρχος.

Ι. Γ. ΛΟΥΪΖΙΑΝ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ ΤΩ 'ΟΛΟΚΑΡΤΩ
ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΡΕΧΕΙ Ε. Δ. Ρ.
'ΕΝΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩ ΕΙΔΕΘΕΣ ΤΕΧΝΗ
ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΝΤΕΣ 'ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
ΕΝΙ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΙΣ
ΜΕΛΕΤΕΙ ΤΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΛΑΒΗ-
ΒΟΙΣΙΕΡΕ. 51 ANTOINE
ENI ΠΕΤΙΤΕ.
'ΟΛΟΚΑΡΤΩΝΤΕΣ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΓΓΕΛΩΝΤΕΣ ΣΤΟΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΟΥΝΤΕΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΕΘΕΣ ΤΕΧΝΗ
ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΝΤΕΣ 'ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
ΕΝΙ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΙΣ
ΜΕΛΕΤΕΙ ΤΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΛΑΒΗ-
ΒΟΙΣΙΕΡΕ. 51 ANTOINE
ENI ΠΕΤΙΤΕ.
ΧΑΛΚΟΚΟΝΑΤΑΗ 44
ΕΝΙ ΣΤΟΜΑΤΩΝ

ΣΟΚΡ. ΛΟΥΓ'ΕΖΙΑΝ

—ΕΙΔΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ—

Κυρίαρχος
Οφθαλμολόγος

Γυναικολόγος
Νεφρολόγος

Υπερβολή της ανάγκης να διαγνώσῃ τις μετ' οπισθοφθίας (St.) οφθ. Νεκκέρ, Λαρίβιστιε-
ρο.

Θεωρούμεν επίσης και διόφθ. μετ' οφθαλμολογία μετ' οπισθοφθίας (St.) οφθ. Νεκκέρ, Λαρίβιστιε-
ρο.

14 — ΙΑΤΡΟΜΑΝΔΥ — 14

Εκδοτ. Σ. Αμερικής, Ουάσινγκτον
Θεωρούμεν επίσης και διόφθ. μετ' οπισθοφθίας (St.) οφθ. Νεκκέρ, Λαρίβιστιε-
ρο.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ συνταξιακός με κεφάλαια 100 χιλ. άλων άρχων 2^{ος} επι. καρδιοτόνων άποχρίστην και άξιοτα. λιμάνην καθ' άκουσιν Πάκτορα. ρία; από το το γραφείο αείδω Σα. κρούτος 50.

Το τελευταίο μέρος του αφιερώματος του Ε.Θ.ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ για τον Δήμο Τσέλιο

